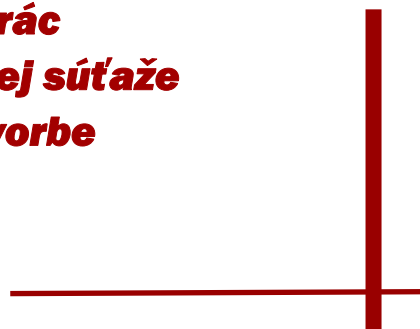

Škultétyho rečňovanky

**Zborník ocenených prác
XXIV. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe**

2015

PODUJATIE SA USKUTOČNILO

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

**Zborník ocenených prác
bol vydaný s finančným príspevkom
Banskobystrického samosprávneho kraja
a Mesta Veľký Krtíš**

© Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš
Banskobystrický samosprávny kraj

ISBN 978-80-85577-40-2

EAN 9788085577402

Vyhodnotenie
XXIV. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečňovanky“
23. október 2015

Odborná porota: Ján Petrík, predseda
PhDr. Ľubica Kepštová, člen
Peter Gajdošík, člen

Počet súťažiacich spolu:	151
z toho poézia:	69
próza:	82

Počet súťažných prác spolu:	273
z toho poézia:	174
próza:	99

Celkový počet ocenených autorov	25
Z toho počet ocenených autorov Škultétyho rečňovaniek	18
Ceny Slniečka	2
Ceny Literárneho informačného centra	4
Cena JUDr. Petra Škultétyho	1

Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo
pod záštitou primátora mesta Veľký Krtíš
Ing. Dalibora Surkoša

XXIV. ročník „Škultétyho rečňovaniek“ bol realizovaný vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Banskobystrického samosprávneho kraja a Mesta Veľký Krtíš.

Podakovanie patrí spoluorganizátorom: Spoločnosti Augusta Horislava Škultétyho vo Veľkom Krtíši, Literárnemu informačnému centru v Bratislave a Matici slovenskej.

**Zoznam autorov ocenených prác
XXIV. ročníka „Škultétyho rečňovaniek“**

I. veková kategória

POÉZIA

1. Hana Krišková	ZŠ Humenné, Dargovských hrdinov 19
2. Eva Kollárová	ZŠ Giraltovce, Budovateľská 164/4
3. Terézia Hrebeňárová	ZŠ a MŠ Poprad - Matejovce, Kopernikova 1707/21

Cena Slniečka

Dávid Petrovčin	ZŠ Humenné, Dargovských hrdinov 19

PRÓZA

1. Terézia Hrebeňárová	ZŠ a MŠ Poprad - Matejovce, Koperníkova 1707/21
2. Nina Kožiaková	ZŠ a MŠ Ondreja Štefku Varín, M.R. Štefánika 432
3. Ema Krnáčová	ZUŠ Veľký Krtíš, Poľná 1

Cena Slniečka

Alex Vanko	ZŠ Bernolákovo

II. veková kategória

POÉZIA

1. Magdaléna Martišková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
2. Timo Šagúl	ZŠ Sirk
3. Stela Kerpčárová	Gymnázium Michalovce, Ľ. Štúra 26

PRÓZA

1. Magdaléna Martišková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
2. Adriana Dobošová	ZŠ a MŠ Rudolfa Hečku, Dolná Súča
3. Radoslava Lekýrová	ZUŠ Veľký Krtíš, Poľná 1

Cena Literárneho informačného centra

Laura Kladivíková
Adam Martiška

ZUŠ Veľký Krtíš, Poľná 1
ZŠ Topoľčany, Jána Hollého 696/3

III. veková kategória

POÉZIA

1. Katarína Jančeková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
2. Ľudmila Zimmermannová	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
3. Erika Belicová	Škola pre nadané deti a Gymnázium Bratislava,
Strmé sady

PRÓZA

1. Mária Blahová	Gymnázium Angely Merici Trnava
2. Jana Dubovská	Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Humenné
3. Katarína Jančeková	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

Cena Literárneho informačného centra

Dominika Dubecová
Kristína Baníková

Gymnázium Nitra, Golianova 68
Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Humenné

Cena JUDr. Petra Škultétyho

Bianka Janíčková

ZŠ Veľký Krtíš, Nám. A. H. Škultétyho 9

I. veková kategória

POÉZIA

Hana Krišková, 8 rokov

Základná škola Humenné,

Dargovských hrdinov 19

Mamička

Milá, milá, mamička
pobozkám ťa na líčka,
Vždy si na mňa dobrá,
v ťažkých chvíľach chrabrá.

Máš ma rada ako nik,
lieta tade motýlik.
Patrí tebe veľká vďaka,
láska ku mne ťa vždy láka.

Otecko

Ocko, ocko, dobručký,
a aj veľmi dobručký.
Pôjde zo mnou k lekárovi,
a aj niekedy k zubárovi.

Ide zo mnou do kina,
ide z nami aj strina.
Je on dobrí dobručký,
a môj brat je maličký.

Chodí zo mnou tam a tam,
dobrého ocka ja mám.
Pôjde zo mnou do 5D kina,
má aj dobrého syna.

Ďakujem ti za všetko,
aj keď som malé popletko.
Si najlepšie otecko,
tvoj syn sa volá Samko.

Červená čiapočka a vlk

Stoj Červená čiapočka!
Vari starká nepočká?
Daj mi z toho košíčka
dobrôt aspoň trošíčka.

Vlíček, čo si na rozum,
Alebo si vypil rum?
Tie dobroty z košíčka
Smie jesť iba babička!

Čo tá, dievča, po babe,
Nechovaj ju v hodvábe!
Vari zhynie od hladu?
Ja zjem všetko do radu!

Múdry vlčík netáraj!
Radšej sa boj horára.
Hádaj, čo ti rozpára?
Jaj, to bude paráda.

Eva Kollárová, 10 rokov
Základná škola v Giraltovciach
Budovateľská 164/4

Tajomstvá lesa

Na kraji lesa rastie vrba,
Pod ňou stojí detí hrba.

Deti sa už veľmi tešia
na tajomstvá tohto lesa.

Nikto z nás to ešte nevie,
čo nás v hore pekné stretne.

Podľa stôp my spoznáme,
aké zvieratá tu máme.

Vtáčiky nás vítajú,
peknú pieseň spievajú.

Pomaly a potichučky,
stretávame veveričky.

Utekajú rýchlo preč,
zametajú chvostom les.

Aj vyplašený zajačik,
uteká sa niekam skryť.

Beží veľmi rýchlo preč,
„Čo keď ma chcú deti zjesť?“

„Radšej rýchlo utekám,
aj keď zatiaľ neviem kam,
chvíľu v pravo, chvíľu v ľavo,
behánie ja zvládam hravo.“

Pod kríčkom sa schovať chcela,
hladná srnka osamelá.
Vybrala sa na maliny,
predbehol ju niekto iný.

Keď už z lesa vychádzame,
veľa zážitkov my máme.

Lúka

Na lúke je malý raj,
spev slávika poznávajú.
Na konári vtáčí koncert,
pridali sa pinka, škorec.

Priletela lienka malá,
sedem bodiek ona mala.
Sadla si na sedmokrásku,
rozprestrela sukňu krásnu.

Z fialky k nám zavítala,
pyšná slečna pásikavá.
Žlto-čierna parádnica,
umyla si obe líca.

Na nožičkách sladký med,
lúku pozná naspamäť.
Usilovnú včielku pozná,
malé dieťa, celý svet.

Aj motýľ sadol na voňavý kvet,
zatrepotal krídlami
čo žiarili jasnými farbami.
Margarétka, margarétka,
tá vôňa tvoja sladká,
rozlieha sa po lúke len tak,
zľahka.

Do trávy si sadni hneď,
A spoznávaj lúčny svet.

Terézia Hrebeňárová, 10 rokov

Základná škola s materskou školou Poprad - Matejovce

Koperníkova ulica 1707/21

Sahara

Živočíšne spoločenstvo,
menom Sahara
podľa mňa len smiechom zaváňa.

Levy, pumy, surikaty,
malým deťom sa to páči.
Vystrájajú spolu s nimi,
neboja sa ani zimy.

Z púšte chodia ťavy, krokodíly,
majú predsa veľa sily.
Leva riadne nazlostí,
keď mu berú sladkosť.

Surikata Stanka,
s ňou je veľká sranda.
Melany ju napomína:
„Stanka, čas sa Ti už míňa!“
Ozrutný lev Taďo trávi,
zjedol totiž veľa trávy.
Ocelot Matúš sa k Kikou zabáva,
je medzi nimi dobrá nálada.

Melany je evidentne proti,
preto ju Matúš iba sotí.
V živočíšnom spoločenstve menom Sahara,
žijú veľmi milé zvieratá.

Nežijú si tam v mieri a pokoji,
ale vo večnom súboji.
Živočíšne spoločenstvo menom Sahara,
podľa mňa len v detskej izbe smiechom zaváňa.

Veľký hlad

Ľudské telo práve
zhltlo mačku v tráve.
Teraz mňauká v hltane.
Bože, nech už prestane.

Ježko sa tam dostal tiež...
Mačka naňho kričí: „Bež!“
Útek sa mu nepodaril,
hladné telo mu plán zmaril.

Ježko vreští : SOS!
Pod' kamarát , priateľ pes!
Zachráň nás ty, bratku milý
máš predsa dosť tej svojej sily.

Pes, myška ba i krava.
Ako sa to telo správa?
Žerie si tu zvieratká,
nie je po nich pamiatka!

Pučia sa v ňom jeden na druhého.
Čo stvára to ľudské telo?
Možno majú fóbiu.
ved' zhltlo aj fóliu.

Nášmu telu prišlo zle.
preto radšej skončiť chce.
Teší sa však na budúce,
ako vôkol všetko zhlce.

Žirafa

Po poriadku pekne krásne,
predstavím sa stručne jasne.
Meno moje milí moji
nepoznajú ani sovy.

Prezradím Vám moje meno
iba ak mi dáte seno.
Nedoniesli ste mi seno,
neprezradím moje meno.

No povedzte vážení,
komuže sa nelení,
donesie mi za hrst' sena
a ja budem natešená.

Vy sa meno dozviete
a pritom sa zídete
V našej ZOO záhrade
a ja budem v ohrade.

Výkričník

Aká veta, taká bodka,
otáznik si pomaličky hopká.
Výkričník už kričí hned',
Janko milý, ticho sed'!

Sedem rokov Janko žije,
stále sa o hračky bije.
Výkričník a veta majú dosť,
vykričali: „Príde veľký hosť!“

Veta už má toho dosť,
otáznik si zlámal kosť.
Janko nebol pripravený u tety,
dostal dvojku z jednej vety.

Teplé rukavičky

Zima, zima, zimička,
zamrzne mi tvárička.
Uši, noštek, rúčky,
dám si teplé šatôčky.
Dám si teplé rukavičky,
natiahnem ich na ručičky.
Rukavičky budú hriať,
a ja sa potom budem smiať.

Rúčky v teplých rukavičkách,
môže prísť aj metelička.
Keď už zime odzvoní,
rukavičky odložím.

Janko Hraško

Janko Hraško kamarát
A ja ho mám veľmi rád.
Noha väčšia ako palček,
Klas má okolo seba pekný jarček.

On ho preplával,
Ha, veľa sa ani nenamáhal!
Rúčka malá ako nik
A on malý trpaslík.

Šošovica, hrášok, fazuľa,
Kamarátka voda pomohla,
Odniesla Janka, kam mohla.

I. veková kategória

PRÓZA

Terézia Hrebeňárová, 10 rokov

Základná škola s materskou školou Poprad - Matejovce

Koperníkova ulica 1707/21

Rodinné puto

Pán Karol Augustín Scholtz mal päť detí, tri dcéry a dvoch synov. Spolu s manželkou Zuzanou Julianovou Raabovou ich starostlivo vychovávali a strážili ako oko v hlave. Sám poctivo pracoval, často na ďaleké cesty za obchodmi chodieval a novým veciam sa priúčal.

Keď už aj najmladší syn Arpád Karol dospel a školy vychodil, začal otec rozmýšľať, že už veru nevládze ako kedysi a bolo by načas rozhodnúť, kto z detí rodinnú firmu povedie. Vrtalo mu to hlavou, lebo všetkých päť detí mal rovnako rád. Najstaršia Juliana Hermína bola krásna a múdra. Veru veľa času trávila v otcovej knižnici. Druhorodený Ján Emil akoby otcovi z oka vypadol. Pre jeho húževnatosť a veselú povahu ho mal každý rád.

Prostredná Adelina Augusta bolo jemné stvorenie. Veľmi snívala o tom, že sa raz stane známou maliarkou a precestuje celý svet.

Mária Karolína bola matematickou a v podkroví rodinnej vily mala i chemické laboratórium, kde vyrábala všelijaké hókusy-pókusy. Deti svojich rodičov vždy poslúchali, ich rady si k srdcu brali a v práci nikdy nezaháľali.

Rozhodnutie to bolo veru ťažké! Zavolať si otec Karol všetkých päť detí k sebe a takto im vraví : „ Deti moje, už mi zdravie neslúži ako kedysi a preto nastal čas, aby som rozhodol, kto z vás namiesto mňa rodinný obchod povedie. Chcel by som, aby ste sa všetci rovnakým dielom oňho starali, navzájom sa v láske mali a ochotne si pomáhali. Len tak budete silní a rodinnému obchodu sa bude dariť.“

A naozaj!

Po čase sa ukázalo, že deti dobre hospodárili, medzi sebou spolupracovali a zbytočne sa neškriepili. Ich obchod so železiarskym tovarom a poľnohospodárskymi plodinami stále prekvital. Veď aj dnes sa možno u niekoho doma nájde maľovaná plechová miska, ktorú vo svojej dielni vyrobil syn Ján Emil a maľbu navrhla dcéra pána Scholtza Adelina Augusta.

Dávid Husz pomáha deťom...

Prvý sirotinec v Poprade

Stalo sa to v zime v roku 1877 . . .

Pán Husz sa po celodennej práci vracal domov. Bol krásny zimný podvečer, sem-tam mrazivým vzduchom preletela snehová vločka. Myslel na svoju manželku Júliu a šesť detí. Celý deň ich nevidel. Rozhodol sa, že ich zoberie na zimnú prechádzku. Deti sa veľmi potešili, pretože vôňa a chuť teplých gaštanov im vždy urobila radosť. Ako sa tak prechádzali, zazreli malého chlapca. Sedel schúlený pred jedným domom a zapaloval zápalky, aby si zohrial skrehnuté ruky. Bolo vidieť, že je z chudobnej rodiny. Ošúchané šaty, ktoré mal oblečené ho veru nemohli hriať.

Huszovie deťom sa zmrznutého chlapca ulútostilo, podišli k nemu a podali mu jeden teplú čiapku, druhý kožušinové rukavice a ten najmladší teplé gaštany.

Pani Huszová vraví: „, Chúďatko malé! Dávid, veď to je ako v tej rozprávke Dievčatko so zápalkami. Ale nesmie sa to tak skončiť, ten chlapec nesmie zamrznúť!“

„Chlapče, kde bývaš? Tvoji rodičia sa o teba už určite strachujú“ dodal pán Husz. Huszovci sa hneď chopili mu pomôcť.

Býval v malom dome na konci mesta. Jeho rodičia boli nesmierne šťastní, keď sa im syn našiel. Veľmi sa o neho báli. Jeho otec pred časom stratil prácu a chlapec si myslel, že ho v meste niekto zoberie do služby.

Keď sa pán a pani Huszová vrátili domov, poprosili kuchára, aby ihneď uvaril ten najlepší kurací vývar a upiekol ten najchrumkavjší chlebič, aký len vie.

Ešte v ten istý večer sa vrátili k chudobnej rodine a ponúkli im teplú večeru.

Cestou domov dostala pani Huszová nápad pomáhať chudobným deťom v Poprade a onedlho sa jej podarilo otvoriť pre ne i prvý sirotinec. Spolu s pánom Huszom budovali a krásili myšlienku pani Huszovej pomáhať chudobným deťom.

Aj toto je jeden z dôvodov, prečo je Dávid Husz i dnes osobnosťou Popradu.

Nina Kožiaková, 8 rokov

Základná škola s materskou školou Ondreja Štefku

Varín, M. R. Štefánika 432

Ninkine rozprávky

O ORCHIDEI A MALOM DIEVČATKU

Zrníčko ako máčik si pokojne odpočívalo v zemi v Ninkinej záhrade.

Prišla k nemu Ninka a poliala ho. Mravčekovia v zemi nosili zrníčku malé kvapky vody. Zrníčko potom vydržalo a celú zimu spalo ako v bavlnke. Na jar mu vyrástli vlásy a po troch mesiacoch sa stal z neho púčik. Prišla Ninka a zajasala: „Hurá, hurá, už môj krásny kvietok kvitne!“ Vyskočila od radosti a pohladila ho.

Keď prišlo leto, púčik sa premenil na krásnu zlatú orchideu. Nikto ešte neslýchal, aby mala orchidea zlatú farbu. Lenže táto bola čarovná.

Keď raz išla Ninka na bicykli, spadla a rozbila si kolienko. Odtrhla si jeden lístok z orchidey a pomyslela si: „Možno mi to troška vysuší krv na kolene.“ Na chvíľku si ho priložila na ranu a zrazu zistila, že tam nezostala ani kvapka krvi.“ To je naozaj zázračná orchidea!“ pomyslela si. „Ty budeš moja **tajná** orchidea!“ povedala svojej novej kamarátke a usmiala sa na ňu. Orchidea sklonila rozkvitnutú hlavičku a prisvedčila jej.

A zazvonil zvonček a rozprávky je konček.

O STRATENEJ GOMBIČKE

Bolo raz jedno dievčatko, volalo sa Grétka. Obliekla si svoju obľúbenú košieľku a išla von do svojho domčeka na strome. Keď sa šplhala, odpadla jej jedna gombička a odkotúľala sa ďaleko do lesa.

„Ja som sa stratila mojej maminke košieľke!“ zvolala nešťastná gombička. Bežala za zajačikom a opýtala sa: „Zajačik, zajačik, ušiješ mi, prosím ťa, košieľku? Stratila som sa mamine košieľke a je mi strašná zima.“ Zajačik povedal: „Prepáč, ale ja šiť košieľky neviem.“ Gombička sa kotúlala ďalej a stretla motýľa. Opýtala sa ho: „Motýlik, motýlik, ušiješ mi, prosím ťa, košieľku?“ Motýlik povedal: „Prepáč, ale ja šiť košieľky neviem.“ Tak gombička išla ešte ďalej a stretla ježka. Opýtala sa ho: „Ježko, ježko, ušiješ mi, prosím ťa, košieľku?“ A ježko povedal: „Ak nenájdeme tvoju maminu košieľku, ušijem ti novú. Sadni si na môj chrbát.“ „Ale tvoj chrbát je pichľavý,“ povedala gombička. „Neboj sa, dám si svoj obľúbený kabátik a keď si potom sadneš na môj chrbát, vôbec to nebude pichať.“ „Ale ty si pomalý,“ strachovala sa gombička. „Neboj sa, pôjdeme rýchlo. Ja som turbo ježko.“

Išli tak rýchlo, že gombička takmer spadla. Zrazu ježko omylom vrazil do stromu. Gombička sa skotúlala z jeho chrbta a keď sa rozhládla, zvolala: „Sme tu! To je Grétkin strom! A ona má byť už o tretej doma.“

Pozrela hore a zbadala Grétku na strome. Grétka sa práve vtedy pozrela na svoju košieľku a zistila, že jej chýba jedna gombička. Zliezla dolu, aby ju pohľadala. Pozrela sa pod stromy a hneď ju zbadala. Zodvihla ju a povedala: „Jéj, to je moja gombička!“ Potom si ju oprášila, vložila si ju do ruky a šťastná sa rozbehla domov.

A na domčeku bol malý zvonček a ten zvonček zazvonil tak, že je rozprávky konček.

P S I S O V A T E Ľ

Bol raz jeden psík, ktorý sa volal Frňák. Nevedel, kde chce pracovať, a tak sa rozhodol, že bude stavbár.

Šéf mu povedal, aby postavil bytovku, ale miesto nej postavil obrie pero. Keď to šéf zbadal, okamžite ho vyhodil. Veď chcel postaviť bytovku! Nerozumel, čo sa mohlo stať?!

Preto sa rozhodol, že bude účtovník. Ale miesto rátania peňazí písal básničky na bankovky ako na papier, a preto ho zase vyhodili.

Nakoniec sa rozhodol, že chce byť spisovateľ, ale vlastne spisovateľ. Veď bol psík! Začal písať knihu, ktorú nazval PSISRANDA. Písal o smiešnych veciach a jeho príbehy prinášali radosť a smiech, učili iných, ako sa majú správať.

A takýchto príbehov napísal 1000 aj viac, pretože táto práca ho naozaj bavila.

A zazvonil zvonček a rozprávky je konček.

O PSÍKOVI A MAČIČKE

Boli raz jeden psíček a mačička. Jedného dňa mačička povedala: „Už nemáme čo piť. Voda v jazierku vyschla, tak čo budeme robiť?“ A psíček na to: „Ideme do lesného obchodu!“

Keď prišli do obchodu, všetko bolo vypredané. Bolo leto a vtedy si mačičky, psíkovia, zajačiky a ostatné zvieratká kupovali veľa, veľa pitia, lebo boli veľmi smädní a vedeli, že v takýchto horúčavách musia veľa piť.

Nedalo sa nič robiť. Chcelo to nápad! Mačička so psíkom sa poradili a prišli na to, že keď pozbierajú ovocie, môžu z neho urobiť šťavu. Nazbierali veľa hrozna, ale nevedeli, ako z neho dostať šťavu. V lesnej škole sa to ešte neučili. Napadlo ich, že by im mohlo pomôcť nejaké kúzlo. A zrazu kde sa vzal - tu sa vzal, priletel džin. Opýtali sa ho: „Pomôžeš nám urobiť šťavu?“

Džin zavolať všetky zvieratká a chrobáčikov a prikázal im, aby udupali hrozno a poriadne ho popučili. Pracovali ako včeličky. Nakoniec sa džin rozhodol, že ich za prácu odmení a pomôže im. Vyčaroval zázračný odšťavovač a odvtedy je na svete prístroj, ktorý pomáha vtedy, keď sa minie voda.

A zazvonil zvonček a rozprávky je konček.

ZLATÍ ZAJAČIKOVIA

Zajačik Píp sa kamarátil so zajačikom Ľaváčikom. Raz sa vybrali do nory ich kamaráta Kika. Zrazu začalo pršať.

Najprv len kvap - kvap, no o chvíľu už cez kvapky nebolo nič vidieť. Z cestičky, po ktorej išli zajkovia, sa stal malilinký potôčik. A v tom potôčiku ich ťahalo raz naľavo, potom napravo, znova naľavo a hneď napravo. Jeden z nich povedal: „To je super jazda!“ „Ako na zajačom tobogáne!“ kričal druhý. Zrazu sa svet zatočil, zafúkal vietor a vír oboch strhol.

Keď otvorili oči, stáli uprostred cukrového sveta. V cukrovom svete bola krásna socha z horkej čokolády. Bola tam aj naozajstná a tá najlepšia cukrová vata na svete. Svietilo tam slniečko a žiadne sladkosti sa neroztápali. Našli aj malinovú fontánu a vaflestromy poliate karamelom. Zajkovia si povedali: „Tak tu budeme mať život!“

A zazvonil zvonček a rozprávky je konček.

Ema Krnáčová, 10 rokov
Základná umelecká škola Veľký Krtíš

O PODKOLIENKE, KTORÁ VIE LIETAŤ

Kedysi dávno lienky nevedeli lietať, pretože nemali krídla. Keď raz lienka Podkolenka kráčala okolo škôlky, videla tam dievčatko s krídlami zo zvláštneho, šušťavého materiálu. Deti v škôlke mali karneval. A tak sa lienka Podkolenka rozhodla, že si také vyrobí. Vyhrýzla ich z lopúcha podľa svojej veľkosti a ofarbila malinovou šťavou. Išla za svojou kamarátkou Medulienkou, aby jej požičala trošku čiernej farby z jej pruhov na bodky. Potom Podkolenka vyletela von, aby všetkým ukázala svoje krásne krídla. Zamierila rovno ku škôlke. Dievčatko s krídlami odrazu zbadalo lietajúcu lienku. „Videla som lienku, ktorá lieta“! povedalo dievčatko. Pani učiteľka s úsmevom povedala: „Môžeme ísť von deti“. A naozaj, všetky lienky lietali. Keďže Podkolenka nebola skúpa, podelila sa o bodkovaný vynález so svojimi sestričkami. A od tých čias inú ako lietajúcu lienku ani nestretnete.

Cena Slniečka

Alex Vanko, 9 rokov
Základná škola Bernolákovo

O princovi, ktorý nemal sestričku

Bol raz jeden princ. Volal sa Jakub. Veľmi túžil po sestre. V jeden deň si zobral pastelky a na stenu si nakreslil malé dievčatko. Vyzeralo takto: malo dva veľké vrkoče s mašľami, červenú bodkovanú zásteru, modrobiely šaty a žlté dlhé pančuchy. A keď bolo dievčatko hotové, ožilo a vyzeralo ako normálne dievča. A Jakub sa jej opýtal: „Budeš moja sestra?“ Ona mu odpovedala: „Rada by som bola! Ale môžeš ma vidieť len tri krát“. „Dobre“ odvetil Jakub. Poďme sa hrať!“ Keď sa dohrali prvý, druhý a aj tretí krát, obrázok dievčatka zmizol. Princ bol veľmi smutný.

Pred jeho narodeninami dostal jeho otec skvelý nápad: pozval na Jakubove narodeniny všetky deti v meste. Princ si na oslave našiel veľa kamarátov. Všetci sa spolu veselo zabávali. A od tých čias si Jakub už viac nespomenul na svoju malú sestričku zo steny.

II. veková kategória

POÉZIA

Magdaléna Martišková, 14 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

Laskonka

Som slobodná bytosť
v dvoch putách

Toto je jadro

Hlbšie padnúť nemôžeš

Tak dopraj si voľnosť
alebo aspoň niečo
Kalorické

Povedz

Prsty nevydávajú zvuk
čiernych tričiek
v oblúku pása.
Inak by som pišťala
Ako delfíny.
A ty sa tváriš,
Že tie kaktusy
miesto nechtov
nie sú tvoje.
Pssst!
Štekli ma ďalej...

Fyzikálna

Aký výkon musím podať,
aby to cítil aj naklonovaný
nepriateľ

Ako bolí
drsnosť
styčných plôch

Aj tak na mňa útočí

Dôkladne pôsobí
pokým nás nestopne
gravitácia

Na mňa už neplatíš

Vzdialenosť otáčania
keď kráčaš
oproti mne

Už zjavne
nefunguje

Timo Šagúl, 14 rokov

Základná škola Sirk

Priateľ

Každý kto má svoj sen,
nech si za ním ide,
nech až k nemu príde.
Možno sa mu zide,
pár priateľov, čo mu pomôžu,
vo všetkom najviac, ako len môžu.

Ten je pravý priateľ tvoj,
čo nepovie ti len ahoj,
keď pomoc potrebuješ,
keď o všetkom dobrom pochybuješ,
keď všetko šťastie sa ti stráca,
a pre tebou je ťažká práca.

Pomôže ti vždy, keď pomôcť ti treba,
dá ti aj posledný kus chleba.
Urobí pre teba všetko stále,
Prejde s tebou až do posledného finále,
Vždy, keď máš už namále.

Nie však každý priateľ je,
taký ako má byť,
veď aj on sám o tom vie,
že nepomôže ti v ťažkých chvíľach žiť.
To priateľ nie je žiaden,
veď niekedy ten jeden,
čo je priateľ ozajstný,
je viac ako tisíc falošných.

Spravodlivosť

Je vo svete vôbec spravodlivosť?
Je jej ešte stále dosť?
Je jej toľko koľko má byť?
Dá sa bez nej vôbec žiť?

Nie je to správne, táto vec,
že na svete všetko dobré mizne,
možno nedopíšem odstavec,
a všetko dobré na svete zmizne.

Dúfam, že sa to raz napraví,
skôr, než sa posledný človek na púť svetom vypraví,
a urobí pokus, čo to všetko opraví.
Málokto je dnes spravodlivý,
asi musíme byť trpezliví,
musíme čakať dlhý čas,
kým sa nenapraví všetko to zlé v nás.

Nikto na nikoho spoľahnúť sa nemôže,
lebo nikomu nedá sa veriť,
každý jeden radšej nech sa premôže,
nech sa má každý komu zdôveriť.

Málo z nás, je takých ako byť má,
alebo sa mi to len zdá?
Sám neviem, ako to vlastne je,
je niekto z nás, kto to vie?

Nikto

Nikto z nás, povedať si nemôže,
že nič zlé nikdy nespravil,
povie ti každý, že
aj keby si to veľa dobrými skutkami opravil.
Stále to zlé ostane zlým.
Nikdy to už nebude dobrým,
aj keď dobrých vecí urobíš veľa.

Môže ich byť aj oveľa viac,
no nikdy tú jednu.
Aj keď biednu vec nezoberieš späť,
možno keď niečo zlé robíme.
Nedôjde nám hneď,
ale potom už je neskoro,
už to neopravíme.

Stela Kerpčárová, 12 rokov
Gymnázium Michalovce, Ľ. Štúra 26

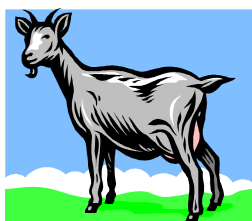
Koza Jela

V záhrade sa belie krásne,
aj keď nevie skladať básne.
Malé rožky, briadka biela-
to je naša koza Jela.

Pri plote si chrumká trávku,
Zavše zje aj mrkvu malú.
Občas zájde do kapusty-
Do tej sa vždy rada pustí.

Už sa púšťa Jela znovu
Žerie šalát, hrach i sóju.
Babka veľké slzy roní,
Keď jej Jela zje aj stromy.

Maškrtná je naša Jela,
no už nie je, čo by zjedla.
Plače babka sklamaná-
úroda je schrúmaná.

Spachtoš Rexo

Na dvore hneď za rána
Slnko Mesiac vyháňa.
Na svitaní: raz, dva, tri,
chmáry noci rozvidní.

Kohút všetkých zrána budí,
Rexa nevie dostať z budy.
Sliepka perím potriasa,
Kuriatka- tie budia sa.

Mačka vôbec nelenila
Mačiatka si pobudila.
Koník svižne hlávku dvíha,
A slniečko nôžkou víta.

Sťažuje sa psíček milý:
„Zase ste ma zobudili.
Nechajte ma driemať chvíľu,
odplašíte nôcku milú !“

Kohút sa však len tak nedá,
a Rexovi už je beda:
„Nepatrí sa vari snád’
na babkin dvor pozor dať?“

„Veď už vstávam, milí moji,
kosti zjem a som na poli.
Budem preto celkom rád,
že smiem na vás pozor dať.“

II. veková kategória

PRÓZA

Magdaléna Martišková, 14 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

Strach

Báli ste sa niekedy až tak, že by ste v tej chvíli radšej umreli? Som rada, že poznám strach, bez neho by som robila bláznivé veci.

Už dávno sa nebojím obludy v skrini, ale obludy vo mne.

Potichu našľapujem po dlhej studenej chodbe, až na koniec. K maminej izbe, zobudiť neohrozeného krotiteľa duchov, strašidiel a iných šatníkových prízrakov. Neochotne vstane, s kopou rozospatých slov, čo ma majú upokojiť, ale nevnímam ich. Rozsvieti v mojej izbe a stále rozospato, občas aj zazíva, spustí:

- Vidíš, nič tu nie je. Ani v skrini, ani pod posteľou, ani nikde inde. –

A to sa nikde, nielen „inde“ ani len nepozrela! Ale ja jej chcem uveriť ten zázračný zrak, čo vidí skrz nábytok.

- ... a teraz už choď spať, lebo sa ti ráno nebude chcieť ísť do škôlky.-

„Mňam, tvarohový puding. Snehový medveď so žltými piškótovými očami.“
Oblúbená spomienka z detstva.

Bojím sa. Stále. A to už nemám päť rokov.

- Viac ako seba však teba. - opriem sa o sklenenú výplň zastávky oblepenú postrhanými plagátmi, z ktorých zostali len torzá.

Uškrnul sa a začal si oprašovať popol z mikiny.

- „O teba?!“ Si robíš srandu? - zasmeje sa a chytí moju ľadovú ruku... – OMG, viem si ťa živo predstaviť, ako sa v šortkách a podprsienke upotená na tréningoch s hokejkou naháňaš za loptičkou. Ale, že ti niečo naháňa strach...- krútiš hlavou a dym ťa omotáva ako šál, takmer ti už nevidím do tváre.

- Ale čo, šortky a podprsienka, tak by som sa ti páčila? – chcem rozoberať jeho víziu.

- Bez nej ešte viac. - šťuchne ma do rebier a podá radšej cigu aby mi zapchal zvedavé ústa aspoň ňou, keď už nechcem jeho.

Nechceš o neho prísť. Bojíš sa byť sama. Blicovanie bez neho, to by už nebolo ono.

Strach...

Je prítulný, zblízuje a napíňa. Srdce úzkosťou.

Ktorý je vlastne najhorší?

Matkin strach o svoje dieťa, ktoré už tri dni neprekročilo prah ich domu.

- Koľkého je ? - hľadá moje oči, aby sa mi do nich mohol dívať.

- A čo ja viem?! - hodím na neho svoj filozofický pohľad. - Naposledy v škole bola aj fyzika, tá býva v utorok. - skrz uchytaný vak pod lavičkou akoby som videla knihy aj zošity.

Tak predsa sa v niečom na mamu podobám. Tetky mali pravdu.

Posledné dvere na konci nechutne ružovej chodby. Potom je už len sklad civilnej obrany. Chápem, že každé krídlo školy museli natrieť nejakou farbou. Ale prečo práve ružová pred fyzikou?!

- Pripomína mi môj sveter, vraj som s ním aj spávala. - neveriacky sa zahľadím na rozmoknutý plagát s JOINT VENTURE. Lepšie povedané s ich polovicou.

Nevie, o čom hovorím. Nevie o ružovej chodbe, ani o fyzike. Nevie nič o škole. O svojej ani o mojej.

- To vážne si spávala so svetrom? - rozrehoce sa.

- Vždy lepšie, ako spať s tebou. - impérium vracia úder.

Zamrzne mu úsmev. Nebadane šťuchá do mojej školskej tašky. On aj tak nevidí, čo v nej mám.

Strach prejsť tmou, dlhou chodbou opustenia, zraňovania, bitiek a kriku.

Nemusíš mať z neho stavy. Čel' mu... Nenechaj ho zvierat' ti život.

Nechcem ťa vidieť s depkou ruka v ruke, stáť ticho v kúte.

Preleť na druhú stranu.

Strach vlastne nie je zlá vec...

Adriana Dobošová, 13 rokov
ZŠ s MŠ Rudolfa Hečku Dolná Súča

Anna a ja

„Mami, nevieš, kam som dala tú sviečku od Idy?“ kričím na mamu z kuchyne.

„Skús skrinku vedľa chladničky,“ počujem jej hlas z obývačky. Poberiem sa ku skrinke. Ida je moja najlepšia priateľka. Alebo skôr bola. Predtým, než som sa s našimi musela odsťahovať do tohto bludiska. Po Slančíku by prišla Žilina ako bludisko asi každému. Boli sme priateľky na život a na smrť. Už len kvôli nej som nechcela opustiť Slančík. Žiaľ, moji rodičia na mňa veľké ohľady nebrali. Ocko dostal pracovnú ponuku, aká sa

neodmieta. Dostal sa na jednu z vedúcich pozícií v Kia Motors Slovakia s.r.o. Do práce to má necelých pätnásť minút cesty autom. Hovorili mi, že Žilina sa mi bude páčiť, vraj som sa tu narodila. Práve naopak. Žilina sa mi vôbec nepáči. Nenávidím to tu. Otvorím skrinku, pohľadom blúdím po zaprataných poličkách, kým nenájdem to, čo som hľadala. Vyberiem sviečku v tvare psa s bieločiernou srstou, pretože pes symbolizuje priateľstvo. Sviečka môže mať asi sedem centimetrov. Položím ju pred seba na stôl. Ešte raz sa pozriem do môjho kalendára, ktorý mám od spolužiakov zo Slančíka s našimi spoločnými fotkami a dnes už hádam po desiatykrát skontrolujem dátum. 18.5. Ida má rovnakú sviečku ako ja. Dohodli sme sa, že každý mesiac osemnásteho zapálime svoje sviečky na päť minút. Keď nám sviečky zhoria, prídem k nej na návštevu do Slančíka. Vezmem zápalky. Jednu pomaly vyberiem a zapálím ju. Rukou prejdem okolo knôtu, aby sa zapálil, i keď je trochu obhorený, pretože už je osemnásteho po druhýkrát od doby, čo sme sa presťahovali. Aby som zahasila zápalku, potrasím ňou, no ešte predtým si ju podvedome posuniem až na úroveň hlavy. Chvíľu sa pozerám do nádherného plameňa. Milujem sviečky. Ten tancujúci plamienok...

Zrazu niečo zacítim. Niečo tu smrdí, ale sviečka to byť nemôže. Žiadna sviečka takto nesmrdí. Skôr to smrdí ako horiaca látka. Otočím hlavou. Biela vzorovaná záclona po mojej babke horí. Skríknem. Začnem kašľať. Kašlem stále viac a viac. Inhalátor. Kde je môj inhalátor? Z obývačky sa do kuchyne dovalia obaja moji rodičia. Mama zostane ako prikovaná. Aspoň otec si zachová chladnú hlavu. Vybehne z bytu a vráti sa aj s hasiacim prístrojom v ruke. Aspoň nejaká výhoda toho, že bývame v byte. Na chodbe je hasiaci prístroj. Kašeľ sa stupňuje. Cítim, akoby mi niečo zvieralo pľúca. Školská taška. Nezmôžem sa na viac iba ukázať na ňu prstom. Mama sa konečne preberie zo šoku a začne prehrabávať tašku. Našťastie vie, kde ho zvyčajne nosím. Vyberie a podá mi ho. Nadýchnem sa cezeň. Konečne môžem dýchať. Astmu mám od narodenia. Štvrtý stupeň. Ťažkú, pretrvávajúcu astmu. Záchvaty mi vyvoláva dym, stres a niekedy aj priveľká fyzická námaha. Pozriem na záclonu. Veľa z nej nezostalo. Potom pozriem na mojich rodičov. Tváre majú červené od hnevu.

„Čo to malo, prosím ťa, znamenať?“ zrúkne na mňa otec.

„Ja... ja...“ zakokcem sa „Nebolo to naschvál,“ vyhrknem.

„Samozrejme. Rovnako ako ten rozbitý tanier, zhorený fén a vytopená kúpeľňa? Spamätaj sa, Laura!“ kričí stále viac a viac.

„Ja za to nemôžem. To toto miesto je prekliate.“

„Tak o toto ti ide? Laura, už máš štrnásť. Čakal som od teba viac. Nie, že začneš robiť hlúposti kvôli tomu, aby si sa vrátila domov. Dúfal som, že to pochopíš,“ v jeho výraze jasne vidieť sklamanie.

„Toto si o mne myslíš?“ už kričím aj ja. „Aby si vedel, ja nie som malé sopľavé decko, ktoré nič nevydrží. Áno. Uznávam. Nenávidím toto mesto. Nenávidím svoju školu a aj tento byt. Ale snažím sa,“ oborím sa naňho.

„Ako sa to so mnou rozprávaš? Okamžite zmizni do izby, kým mi celkom neprasknú nervy!“

„Ja nie som malé decko,“ odseknem.

Už, už mi ide dať facku, no mama ho zastaví. „Upokoj sa Milan. Ona to tak nemyslela.“ Každý normálny človek by teraz zostal ticho. Ja však zjavne normálna nie som.

„Ale áno, myslela.“ Viem, že by som mala prestať. Viem, že takto všetko iba zhorším. No neviem udržať svoj jazyk na uzde.

„Okamžite zmizni do svojej izby, lebo za seba neručím,“ precedí pomedzi zaťaté zuby. Sfúknem sviečku, ktorá ešte stále horela, a vyrazím k svojej izbe. Celou cestou však dupem ako slon a napokon tresknem dverami. Ešteže som inhalovala. Dostala by som ďalší záchvat. Hodím sa o posteľ. Vždy je, bol a zjavne taký aj bude. Akoby som stále bola iba malé decko a pritom budem mať o dva týždne pätnásť. Neznášam ho. Nikdy ma nepochopí. Je mi jasné, že takto uvažujem iba preto, lebo som našťavaná. Môj otec má aj svoje svetlé stránky.

„Prisahám, že z nej raz dostanem infarkt,“ počujem, ako hovorí mame spoza dverí. „Čoskoro sa neudržím a...“ stíšil hlas. Strhnem sa, vyskočím z postele a podídem k dverám. Mierne, potichu ich pootvorím. Naťahujem uši, aby mi náhodou niečo neušlo.

„Ešte nie je pripravená. Najmä nie, keď je teraz nahnevaná. Prehnal si to,“ počujem mamin stíšený hlas. Na čo mám byť pripravená?

„Ja len nechcem, aby z nej vyrástlo to, čo vyrástlo z jej rodičov.“ Fajn. Teraz už naozaj nechápem o čo tu ide. Mama je síce po príchode do Žiliny nezamestnaná, ale oco dostal to super miesto. Rozmýšľam nad tými slovami viac a viac, až mi takmer ujde jeho ďalšia veta.

„Jej rodičia si ju nezaslúžili,“ hovorí s vážnym výrazom tváre. Naši si ma nezaslúžili? Ved' v tomto by sa stratil aj kockáč. „Ved' jej matka ju takmer zabila. Dúfam, že raz to pochopí. Chcem pre ňu len to najlepšie. I keď mi niekedy poriadne lezie na nervy, tú adopciu neľutujem...“ Ďalej už nevnímam. V hlave sa mi opakujú slová. Tú adopciu neľutujem. Tú adopciu neľutujem. Do očí sa mi nahnú slzy. Oni mi klamali. Klamali mi celý život. A ja som bola taká tupá, že som si to za celý ten čas nevšimla. Nevšimla som si to takmer pätnásť rokov.

„To nemyslíte vážne! Ako ste mi mohli takto klamať?! Ako ste ma mohli takto zradiť?!“ vrieskam. Asi to preháňam, ale to je jedno. Vždy som si bola istá jednou vecou. Že moji rodičia ma majú radi. Keď už pre nič iné, tak preto, lebo som ich jediná dcéra. Ale zjavne nie som. To, v čo som verila najviac, sa rúca ako domček z kariet.

Obaja rodičia náhle zblednú. „Ako dlho tam už stojíš?“ pýta sa ma mama vystrašeným hlasom.

„Dost' dlho na to, aby som vedela, akí ste odporní, hnusní zradcovia!“ vrieskam cez slzy. Nikdy som nerozumela tomu, prečo ľudia vo filmoch tak vyvádzajú, keď zistia, že sú adoptovaní. Ak to človek neprežije, nepochopí. Teraz to už chápem. Ide o to, že tí, ktorým ste verili najviac, vás klamali celý život.

„Laura, upokoj sa. Nemala si sa to dozvedieť takto. Chceli sme ti to povedať...”

„Kedy?“ nenechám mamu dohovoriť. Vzápätí sa hystericky rozosmejem. Mama s otcom na seba vystrašene pozerú. Aj mňa samu ten smiech zaskočí, no nedám to na seba poznať. „Kedy? Keď vy budete na smrteľnej posteli, aby som sa na vás nemohla hnevať?”

„Laura,“ vzdychne po chvíli otec. „Tvoji rodičia boli...” zasekne sa.

„No čo? Ani ty sám nevieš, akí boli.“ Začína sa mi ťažšie dýchať. Viem, čo príde. Ďalší záchvat. Za normálnych okolností by sa mi to nestalo asi tridsať minút po predošlej inhalácii. Ale aj blázon by musel uznať, že toto normálna okolnosť nie je. S prvým náznakom kašľa schytím inhalátor a rýchlo potiahnem liečivo priamo do pľúc.

„Tak po prvé, viem akí boli. Po druhé, nemala by si tak vystrájať. Sama vidíš, že to nerobí dobre ani tebe, ani nám.“

„Už zase sa do mňa staráš!“ začínam opäť ziapať. „Nemáš sa do mňa čo starať. Nie som decko. Už dokonca nie som ani tvoja dcéra, tak ma láskavo nechaj na pokoji,“ dodám. Rozbehnem sa do mojej izby, zavriem dvere a zamknem ich.

„Laura,“ počujem mamin hlas. Kašľať na ňu. Už to nie je moja mama. Vlastne ani nikdy nebola. Zvalím sa na posteľ a nechám slzám voľný priebeh. Mám toho všetkého akurát tak dosť. Ani neviem ako dlho ešte vystrájam, až napokon zaspím.

„Laura, vstávaj, je čas ísť do školy,“ vytrhne ma zo spánku mamin hlas. Znie nejako zvláštne. Prečo mi vlastne nevtrhla do izby ako každé ráno? To je jedno. Zdvihnem sa z postele, začnem sa obliekať.

„Už idem!“ zakričím. V noci som mala naozaj zvláštny sen. Kričala som v ňom na rodičov, pretože mi celý život tajili, že som adoptovaná. Absurdné. Ja a adoptovaná?

„Raňajky sú na stole.“ Fíha. Mama mi pripravila raňajky? To sa na ňu naozaj nepodobá. Navlečiem na seba moje obľúbené tmavomodré džínsy, bielu blúzku, obujem si čierne tenisky. Ešte jeden pohľad do zrkadla a... Zmeraviem. Moje oči sú opuchnuté ako vždy po tom, čo plačem. Bol to naozaj iba sen alebo to bola skutočnosť? Ako robot podídem k dverám. Stlačím kľučku. Zamknuté. Nebol to sen. Je to skutočné. V tom momente sa vo mne opäť nahromadí všetka zlosť.

„Nikam nejdem!“ zrevem. „Vážne si myslíte, že vám na toto divadielko skočím?! Celý život ste mi klamali. Kašľať tam na školu.“

„Laura, prosím,“ počujem mamin zúfalý hlas. „Čo chceš dosiahnuť tým, že nepôjdeš do školy? Chceš mať neospravedlnené hodiny? Vždy si sa predsa snažila mať vymeškaných hodín čo najmenej a...“

„A časy sa menia,“ vyštekne na ňu.

„Laura, počúvaj...“ Nepočúvam. Načo? Radšej si vezmem mobil, zapojím doň slúchadlá, zvalím sa na posteľ a nechám sa unášať v tónoch mojich obľúbených skladieb.

Osem hodín. Usmejem sa sama pre seba. Žiadna šanca, že by som do školy prišla na čas. Pozriem na dvere. Mama to hádam už vzdala, no pre každý prípad si nechám slúchadlá na ušiach.

Po hodine počúvania sa už začnem nudiť. Preto vypnem hudbu. Mamu našťastie už za dverami nepočuť. Prečo ju vlastne ešte volám mama? Mala by som ju volať Natália. Tak sa predsa naozaj volá.

Prejdem k polici s knihami. Spomínam si, ako sme ju spolu s Idou a jej bratom Andrejom vyrezávali. To bola zábava. To boli časy. Čo by som dala za to, aby som mohla byť späť v Slančíku. Hlavou mi okamžite prebehne niekoľko spoločne strávených chvíľ. Ako sme spoločne varili fazuľovú omáčku, ktorú nakoniec zjedol ich pes Frodo, pretože Ide tam ušlo príliš veľa korenia.

Ako sme hrali schovávačku a my dve sme vyliezli na vysoký starý dub a ukryli sa v jeho korune. Celá trieda nás hľadala asi hodinu, kým im už nedošla trpezlivosť. Keď sme zliezli, nikto nemohol uveriť, ako sme sa tam dostali. Samozrejme, pravdu sme im neprezradili. Stihli sme totiž ukradnúť školníkovi lano, po ktorom sme sa vyšplhali na najnižší konár asi dva a pol metra nad zemou. Neskôr sme na strome lano skryli. Stačil by jeden dobre mierený úder loptou a lano by spadlo, lenže o tom nikto z nich nevedel. No čo už.

Alebo ako sme stavali jednej studenej zimy iglu. Malo byť dosť veľké, aby sme sa tam zmestili aj s Andrejom a dalo sa tam ešte pohybovať. Žiaľ, skôr ako sme ho stihli dorobiť, sa z veľmi studenej zimy vyklúla veľmi teplá jar.

Prejdem poduškami prstov po tituloch mojich obľúbených kníh. Dievča s maskou od Jany Šulkovej, Môj nevlastný brat od Enji Rúčkovej, Iba jeden deň od Gayle Formanovej, Láska cez oceán od Kataríny Pálenikovej a napokon Na vine sú hviezdy od Johna Greena. Tú vytiahnem. Darovala mi ju moja terajšia jediná priateľka Anna, aby mi vždy pripomínala, že na svete sú ľudia, ktorí majú oveľa ťažší život ako ja. Aj po tých klamstvách musím uznať, že má pravdu. Hazel to mala rozhodne ťažšie. Sadnem na stoličku s kolieskami, vyložím nohy na stôl, otvorím knihu a čítam. S knihami ide čas neuveriteľne rýchlo. Pozriem na hodiny a vyvalím oči. Dve hodiny? To som nečakala. Odložím knihu.

Cítim, ako mi v žalúdku vyhrávajú muzikanti, ale rozhodnem sa to ignorovať. Aspoň zatiaľ. Zoberiem fľašu, ktorú mám pri posteli a napijem sa.

Nebola som dnes v škole, no to neznamená, že som na ňu celkom prestala dbať. Zapnem tablet, nájdem Anninu adresu. Napriek tomu, že je to moja priateľka, neviem kde býva. Nechcela mi to prezradiť. Vezmem si svoju obľúbenú koženú tmavohnedú tašku cez rameno s kvetinovým vzorom, položím jednu ruku na kľučku, druhou chytím kľúč a... Zaváham. Ako bude Natália reagovať, keď konečne vyjdem z izby? Bude nadávať? Bude sa mi opäť snažiť niečo vysvetliť? Pomaly otočím kľúčom a vyjdem z izby. Rozhliadnem sa po chodbe. Natáliu nikde nevidím. Pohľad sa mi zastaví na jej papučkách pred dverami. Takže nie je doma. Vezmem si kľúče a opustím náš byt.

Anna býva od nás necelých pätnásť minút cesty pešo. Pomaly sa blížim k ich paneláku. Vchodové dvere sú otvorené, preto sa ani nenamáham použiť elektronického vrátnika. Aspoň Annu prekvapím. Vyjdem na tretie poschodie a stlačím zvonček pri dverách s menom Miškovci. Čakám asi pol minúty, kým sa dvere neotvorí. Anna na mňa vypleští svoje modré oká, rovnaké ako moje (už dávno sme sa na tom smiali) a primrzne.

„Čo tu dopekla robíš?“ zasyčí. Páni. Takúto ju naozaj nepoznám.

„Ahoj, prišla som si po úlohy,“ pokúsim sa o priateľský úsmev. V očiach jej vidno paniku. Ale prečo?

„Chod' preč, o hodinu ti ich prinesiem, potom...“ nestihne dohovoriť, pretože prekĺzmem dnu.

Okamžite zacítim zmes alkoholu a cigaretového dymu. Spravím pár krokov dnu a okamžite sa rozkašlem. Anna sa niekam rozbehne. Neviem kam. Opäť sa dusím v mojom záchvate kašľa. Ach, tá otravná astma. Musí sa vždy takto prejavíť? Klesnem na kolená. Nevládzem. Otravný zápach. Ako v tomto môže Anna žiť? To vôbec nevetrajú? Veď Anna takto v škole nesmrdí. Vzápätí sa pri mne zjaví a niečo mi podáva. Inhalátor. Okamžite sa cezeň nadýchnem. Teraz vyvaľujem oči ja. Chytí ma za ruku a tiahne niekam do neznáma.

„Anča, kto to je?“ počujem z nejakej vzdialenej miestnosti škrekľavý ženský hlas.

„Nikto!“ zakričí Anna a ťahá ma ďalej. Zrazu zbadám v ráme dverí postávať vychudnutého, šedivého muža, na sebe má zošúchané hnedé nohavice s trakmi a bielu košeľu. Už viem po kom Anna zdedila svoje oči. V ruke drží fľašu s pochybne vyzerajúcou tekutinou. Tipujem to na domácu pálenku.

„Anička moja drahá,“ začne opitým hlasom „nechceš mi predstaviť tvoju chutnú priateľku?“

Vydesene sa na Annu pozriem. Pri anjelových husličkách! S akým úchylom to tu žije?

„Ehm, oci, to je Laura a naozaj sa teraz ponáhľame.“

Oci? Oci? To je jej otec? Zrazu sa vedľa neho objaví tmavovlasá, vysoká žena. Na sebe má čierne tepláky s dierou na kolene a červené tričko s výstrihom do véčka. V ruke drží zapálenú cigaretu.

„Čo to je za nevychované dievčisko?“ zreve až sa myknem. „To ju doma neučili, že pri zoznamovaní sa podáva ruka?“

Hodím po Anne ďalší vystrašený pohľad. To mu mám akože naozaj podať ruku? Anna sa na mňa pozrie súcitným pohľadom. Takže mu naozaj musím podať ruku. Ráznym krokom, sa k nemu vyberiem. Chcem to mať za sebou čo najskôr. Zastavím pred ním, podám mu ruku a poviem: „Laura, teší ma.“ Samozrejme, že ma vôbec neteší.

„Alojz, Annin otec,“ opito sa uškrnie.

„Marína, Annina matka,“ podáva mi ľavú ruku žena, pretože v pravej drží cigaretu. Zopakujem to, čo pri jej otcovi.

„Laura, poď prosím za mnou, potrebujem tvoju pomoc,“ volá ma Anna preč od svojich rodičov skôr, ako stihnú niečo doložiť. V tom okamihu som pri nej. Otvorí dvere jednej miestnosti a spoločne vstúpime dnu. Prekvapí ma, že tam necítiť zápach. Zavrie dvere.

„To, to boli tvoji...“

„Áno, to boli moji rodičia,“ povie Anna tvrdo.

„Prečo nezavolaš sociálku?“ spýtam sa jej priamo.

„Pretože mám strach.“

Hodím po nej nechápavý pohľad.

„Mám strach, že v decáku to bude horšie, mám strach, že ak si ma nejaká rodina adoptuje, bude to horšie.“

„Horšie ako toto? Myslím, že sa to nedá. A ako je vlastne možné, že to tu tak nesmrdí? Ako to, že máš inhalátor a tvoja doktorka nenahlásila tvojich rodičov sociálke? Ako to, že v škole z teba nič necítiť?“ zasypávam ju otázkami.

„Po prvé, nesmrdí to tu, pretože som si dala nasadiť tieto dvere,“ ukáže k dverám, „cez ktoré sa ten smrad neprevalí dnu. Po druhé, inhalátory mi vybavuje jeden kamoš. Jeho mama robí v lekární.“ Keď zbadá môj udivený pohľad dodá: „Nebudem to tu ďalej rozoberať. Po tretie, vlastne za to môžu tie dvere. Zvyčajne som celý deň zatvorená v izbe, a keď idem do školy, tak to iba rýchlo prebehnem,“ mykne plecami.

„A peniaze? Odkiaľ máš peniaze?“

„Odkiaľ asi? Kradnem ich našim.“

„Páni moji!“ zhíkнем. „To... Ja nemám slov. Na tvojom mieste by som bola už asi dávno v decáku, alebo mŕtva.“

Zasmeje sa. „Najmä to, prosím, nikomu nevrav, jasné?“

„Ale keď...“

„Žiadne ale keď. Nikomu to nevrav a basta! Jasné?“

„Jasné.“

„A teraz k tým úlohám,“ povie a dá mi všetky úlohy.

Potom sa spolu rozlúčime a ja sa vyberiem domov. Pred odchodom jej však ešte raz sľúbim, že nikomu nič nepoviem. Cestou rozmýšľam, že na tom nie som až tak zle. Milan a Natália mi síce celý môj život klamali, ale Anna je na tom oveľa horšie.

Stlačím kľučku na dverách nášho bytu. Otvorené. V kuchynských dverách uvidím stáť Natáliu. Už sa na ňu až tak nehnevám.

„Mohla by si ísť prosím sem?“ spýta sa a ukáže za seba na kuchyňu. „Potrebujeme ti s Milanom ešte niečo povedať.“ Váhavo vojdem do kuchyne.

„Laura,“ osloví ma Milan. „Ak chceš vedieť viac o svojej biologickej rodine, tu máš adresu. Dnes som sa bol na ňu pýtať. Bývajú tu v Žiline. Máš právo byť na nás nahnevaná. Ale zober si to a skús za nimi zájsť. Poviem ti však toľko, že oni sa ťa vzdali, pretože si sa narodila s astmou, pretože tvoja mama príliš často fajčila, dokonca aj počas tehotenstva.“

Vezmem si od neho papier. Zastaví sa mi dych. Tá adresa. Annina adresa. Anna musí teda byť...

„Mám súrodencov?“

„Mala by si mať sestru. Dvojičku. Ako sa to len volala?“

„Anna,“ vyhrknem.

„Áno, Anna. Odkiaľ to vieš?“ zatvári sa nechápavo.

„Práve od nich idem.“

Vyvalí na mňa oči. Sľúbila som Anne, že jej príbeh nikomu nepoviem, ale veci sa práve zmenili. Natálii a Milanovi všetko okamžite vyklopím. To preto tie rovnaké oči. Doplním to otázkou, či by si ju nemohli zobrať tak, ako mňa. Súhlasia. Objímam ich. Sú prekvapení, ale objatie mi opätujú.

Okamžite bežím všetko vyrozprávať Anne. Keď u nich už po druhýkrát za jeden deň zazvoním, tvári sa ešte prekvapenejšie. Všetko jej poviem. Najskôr je na mňa naštvaná, že som prezradila jej tajomstvo, no potom ochotne súhlasí. Vezmem ju k našim a okamžite ideme na sociálny úrad. Po preverení podmienok, v akých Anna žije, ju okamžite umiestnia do detského domova. Sociálna pracovníčka potvrdila, že prostredie, v ktorom Anna býva, nie je vhodné pre maloleté zdravé dieťa, nieto ešte pre dieťa s astmou. Pomôže tomu aj potvrdenie od lekárky. Potom už naši podajú žiadosť o adopciu. Vraj to chvíľu potrvá, no je dosť pravdepodobné, že Annu dajú do pestúnskej starostlivosti mojim rodičom. Áno, už zasa sú to moji rodičia. Alojz a Marína nimi nikdy neboli, a ani nebudú. Som rada, že mám svojich rodičov pri sebe, a dúfam, že onedlho už budem mať pri seba aj svoju sestru. Možno tá Žilina nakoniec nie je až taká zlá. Asi ju začínam mať rada.

Domček pre bábiky

Anna milovala bábiky. V jej izbe ich bolo vždy veľmi veľa. Stále si kupovala nové a nové až sa ich tam nakopilo toľko, že sa už nezmestili do domčeka. Kým ich bolo len zopár vládol u nich mier, ale potom sa to všetko začalo...

Vždy, keď Anna večer zaspala spustili sa tam hádky škriepky a bolo počuť len samý krik. Medzi nimi bol jeden jediný chlapček kvôli, ktorému sa väčšinou hádky spustili. Každá sa mu chcela zapáčiť, rozprávať sa s ním, tráviť s ním svoj čas, no chlapček si ich nevšimol. Všetky bábiky boli totiž rovnaké. Mali blond vlasy, prekrásne modré oči a bledú alabastrovú pleť. Také mala totiž Anna najradšej. Podobali sa ako vajce vajcu, páčili sa sami sebe až na jednu. Takú, ktorá sa nezapájala do tých hlúpych hádok o chlapčeka, mala svoj svet s vlastnými priateľmi. Anna ju dostala, keď bola ešte malá od otecka. Spočiatku sa s ňou hrávať nechcela, ale potom si ju veľmi obľúbila. Ostatné bábiky jej však závideli a mali aj čo. Ona totiž nevyzerala ako ony. Nemala blond, ale ryšavé vlasy a hnedé oči a, čo bolo najdôležitejšie ako jediná z nich bola láskavá a neobyčajná. Anna sa s ňou hrávala najviac, lebo aj ju už omrzeli tie rovnaké bábiky. Vždy sa hrala s ňou a s chlapčekom. Ostatné bábiky skoro pukli od závidi, keď sa každý deň museli pozerieť na to ako sa Anna hrá len s nimi dvomi. Nemohli to však nijako ovplyvniť, museli len stáť a usmievať sa. Boli predsa bábiky. Chlapček a bábika si tiež rozumeli, no ešte nikdy sa nerozprávali. Veď ani nebolo kedy. On mal okolo seba svoje dievčatá a ona mala svoj svet. Až do dňa, kým o pol noci chlapček konečne nazbieral odvahu a prihovoril sa jej: „Ahoj“ – slušne pozdravil. Bábika sa strhla, no tiež slušne odzdravila, tak ako ju to naučila Anna: „Ahoj“. „Prečo tu sedíš tak sama?“ „Ja tu predsa nie som sama. Mám tu svojich priateľov.“ Chlapček nerozumel, no bol dosť zvedavý na to aby sa spýtal: „Zoznámiš ma s nimi?“ „Veľmi rada. Pozri tu je Daniela, Amélia, Doris, ...“ – Bábika rozprávala a rozprávala. Ten deň bol najlepší v jej bábikovskom živote. A to ani netušila, že toto je len začiatok. Chlapček sa s ňou stretával každú noc a s úžasom počúval ako nádherne vie rozprávať o hviezdach, o prírode, o jej priateľoch a zážitkoch, ktoré s nimi zažíva a o tom aké je úžasné to, že sa dostala práve k Anne. Chlapček len ticho počúval a usmieval sa. Bol šťastný.

Za pár dní už o sebe vedeli takmer všetko. Jeden v druhom našli svoju spriaznenú dušu a bábika konečne zažila silu toho pravého priateľstva, ktoré nikdy nezvädne. A čo ostatné bábiky? Od ich pýchy a chamtivosti im časom zošediveli vlasy tak, že už neboli ani krásne, ani láskavé.

Čerešňový príbeh

Kde bolo tam bolo, v tom najkrajšom kúte ovocného sadu, vyrástla košatá čerešňa. Na jar mala tie najkrajšie kvety, v lete tie najchutnejšie čerešne a v jeseni tie najpestrejšie farby. Všetky ovocné stromy jej však tajne závideli a hoci o tom sami nevedeli, na začiatku sa jej aj posmievali. Ona totiž nebola vždy taká.

Bola len malý konárik, ktorý raz záhradník experimentálne strčil do hliny, na ktorú práve ukazovalo slnko.

„Veď uvidíme, čo z teba bude...“ povedal si. Tento príbeh však nebude o nejakom záhradníkovi, a tak sa radšej presuniem ďalej. Keď už mala nastať jar, konárik nemal na sebe nič. Preto ju chcel vysadiť a dať na jej miesto naozajstný strom. Tu si dal na nos ale okuliare a na hnedej kôre sa zjavil drobunký zelený lístoček. Záhradník hneď zobral vedro a malý stromček polial

„Kde som sa to ocitla?“ hovorila si čerešňa. „Aké krásne miesto, aké voňavé a rozkvitnuté!“

Keď sa stromy dozvedeli, že v sade je nová konkurencia, rozhodli sa konať. Každé ráno šepkali záhradníkovi: „Veď sa pozri, z toho kolíka nikdy nič nebude, Veď sa pozri ako kyslo sa usmieva, veď to ani nie je čerešňa, ale citrónovník!“ Nahovárali mu a podsúvali kadejaké nezmysly. Záhradník tieto klebety chvíľu nepočúval a povzbudzoval ju v raste, keď raz....naozaj....čerešňa začala zo seba sypať citróny. Keď sa to opakovalo druhýkrát i tretíkrát, povedal si, že stromy asi predsa len mali pravdu.

„Prečo som jediná čerešňa ? Prečo nie som ako slivka alebo jablňo?“ hovorila si smutne.

Záhradník sa sekerou chystal zaťáť. Bolestivo a rozhodne. Vtedy jeden strom skríkol: „Dost! Nerob to!“ Nato záhradníkovi vypadla sekera z ruky.

„Už sa na to neviem pozeráť,“ ozvala sa maličká hruška uprostred sadu. V tej chvíli si záhradník vypočul celý príbeh, že si všetko niektoré zákerné stromy len povymýšľali, a tajne na čerešňu v noci, keď spala naliepali citrónové listy a citróny a jej krásne čerešne zlomyseľne obrali a hádzali škorcom i sebe do brucha.

„Tak to preto ste za poslednú dobu nabrali do kmeňa!“ povedal nahlas.

Od tejto chvíle sa už nedal nahovoriť na neoverené slová a prísne kontroloval sad aj v noci. Čerešňa sa už nemusela báť o svoje plody.

Do sadu časom pribudli ďalšie ovocné stromy a kríky. Najväčší problém robila kyslá ríbezľa a egreš. Ani za svet sa nechcela kamarátiť s ostatnými. Iba si kontrolovala stále lístky a farbu makeupu na tvári. Zdalo sa jej, že nie je stále dostatočne červená a neustále zazerala na egreš, ktorý sa jej zdal byť pod úroveň. Zelený egreš jej ticho závidel. Čerešňa si to ale všimla a porozprávala mu svoj vlastný príbeh. Ríbezľa sa síce tvárila, že nepočúva, ale nedalo jej. Zapýrená sa našla v cudzom príbehu.

Sklonila svoje bobule k zemi a tíško zašepkala: „ Počuj, egreš, nedáme si večer spolu v búrke pár kvapiek dažďa?“

„ Veľmi rád...“ zažmurkal skromný egreš a tešil sa, kedy nastane večer a bude môcť srkať spolu s obsypanou ríbezľou nočnú oblohu.

A čerešňa sa milo usmievala a tešila sa na nočnú búrku tiež. Ani len netušila ako veľmi zmenila život mnohým rastlinám naokolo. Byť čerešňou je vlastne fajn☺

Adam Martiška, 11 rokov

Základná škola Topoľčany, Jána Hollého 696/3

Rozprávky z krajiny zemiakov

ZEMIAKOVCE

2. rozprávka

Za siedmimi horami a štyridsiatimi poliami bolo zase ďalšie pole a to sa volalo Zemiakovce.

Všetko tam bolo zo zemiakov. Domy, cesty, supermarket, lekáreň aj kasárne. A obyvatelia boli: zemiaky. Tí malí boli skoré zemiaky a starí boli neskoré zemiaky.

Všade bola krásna hnedá hlina, kopce a doliny vyrovnané ako podľa pravítka a na každom kopci stromy vňate.

Raz, v jeden krásny deň si deti, čo si prehadzovali hrudky zeme z jedného kopca na druhý a volali to Kopcovaná všimli, že sa blížia piráti.

Neboli to obyčajní piráti, ani cestní, ale hlinoví. Ako krtkovia sa podhrabávali a nenápadne prepadávali rodiny v kopcoch a kradli im nové klíčky.

Deti utekali na ministerstvo obrany a tam ich poslali za hlavným admirálom Zemeklíčkom.

ten zvolal svoju zemegardu a rozkázal:

„Naštartujte všetky zemelode, zemetanky a zemedelá, musíme sa brániť!“

Na druhej strane zlý kapitán Fúzokliešť hovorí svojim vojakom, ostatným fúzokliešťom:

„Nenápadne sa dostaneme k ich koreňom a vycucíme ich!“

K boju nakoniec nedošlo.

Manželka Fúzokliešťa nahnevaná vbehla na poradu a začala kričať na svojho manžela:

„Už aj domov! Zase si nepovysával ani prach neutrel!“

A za dlhé fúzy ho vytiahla z lode.

Posádka zosmutnela. Bez kapitána sa nemôže ísť bojovať. A tak sa rozišli tiež domov.

Zemeklíčko so svojou armádou čakali a čakali a potom sa rozhodli, že keď už žiadna vojna nebude, aspoň sa s deťmi zahrajú ich hru na kopcovanú.

A tak sa hrali.

III. veková kategória

POÉZIA

Katarína Jančeková, 17 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

V ďalšom živote

oblížeš povrch mojej kože
som:

čiernobiela, slaná, horúca;
prevažne tvoja.

V auguste zosladnem.

Sebeckosť je:

zahojím sa ti, ale

chcem nechať jazvu.

Drahý, tak ako to bude
s reinkarnovaním ?

Modrina

roztrhnutý na každej hrane

odkvapkávaš na plátno;

nazvem ťa umením.

V pondelok mi nosíš šťastie,

zostaneš mi otlačený na nohe
(je streda) -

dnes vykročím ľavou.

Nočná lampa

keď mi čítaš
si plachý
skrývaš sa pod obalom
cedíš slová cez
vlásočnice
a
druhou rukou –
 nezasínaj!
zaspím

xxx

v kvitnúcich svetoch
strácam lupene
kvetov broskýň,
husle mi hrajú
pieseň na rozlúčku.
už som celkom zabudla,
aké je to byť
sama sebou...

ale napriek tomu
vytvetuj mi
na rameno
slávika

05:41

Leží na železničných mapách,
šupkách z jablka
a vonia rozpálené koľajnice.
Na dennom svetle hľadá
poznámky z anatómie,
tápa;
vlak mešká tretí deň po sebe
tak čo

Ľudmila Zimmermannová, 16 rokov

Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180

xxx

zapálme spolu oheň,
ktorým ponoríme
júnové slnko
do špiny ulice,
ja si stiahnem
kožu
a v ružovej sa
postavím svetu
chrtbtom

ranná

vonias domovom a ihličím
čo padlo mi
do obeda
ako suvení
a vrzgajúce pánty
učia ťa vždy
vstávať skôr.

myslíš si, že si môžeš
so sebou zobrať
more vo fľaši,
ostalo ti však
iba

zoschnuté ihličie

Erika Belicová, 17 rokov

*Škola pre mimoriadne nedané deti a Gymnázium
Bratislava, Strmé sady 49*

Zastavme!

Zastavme!
Prečo bežíme?
A kam?
To už nevie nikto z nás.
Ale hlavne prečo?
Čo je tam, čo nie je tu?
Lepšie časy?
Šťastie?
Budúcnosť?
Možno je otázkou
nie to, kam utekáme,
ale pred čím?
Ale presne to dobre vieme.
Lebo keby sme to nevedeli, by sme nebežali.

Ostali by sme tu, bolo by nám dobre.

Ale utekáme.

Pred nami samými.

Lebo si myslíme,

že všetko zlé pohltí minulosť.

Hlavne to, čím nechceme byť.

Ale ako tak utekáme

Bezhlavo

Zúfalo

Vystrašene ...

Pošliapeme kvety na trávniku

Sotíme babku v autobuse

Zoberieme toľko, že nezostane iným

A práve vtedy

Práve v tom momente

Keď sme bezohľadní, sebeckí, premúdrelí

Práve vtedy sa takými stávame.

Akými sme sa nikdy nechceli stať

A prečo?

Pýtate sa prečo?

Lebo to, kým naozaj sme je to,

ako jednáme

ako sa správame

ako reagujeme

práve teraz

v tomto momente

Keď pošliapeme kvety na trávniku (je to kratšia cesta)

Keď sotíme babku v autobuse (nech nezavadzia)

Keď si zoberieme toľko, že iným nezostane (keby náhodou)

počas toho ako utekáme predtým, kým nechceme byť.

Nelám básne

Keď báseň vysvetlíš, ju zlomíš

Prudko

Ostro

Nemilosrdne

Pri jej puknutí počuješ jasný hladký zvuk

Ako keď zlomíš

Plastovú tyč

Telo zobcovej flauty

A ako tá aj upadá

Predtým vytvárala krásu

Teraz nevydá ani tón

V duši ti znie

Iba ten ostrý lom

Keď zistíš

Že z toho, čo držiš v rukách

Mohlo vzísť niečo krásne

A teraz už nie.

Nelám básne.

Život

Znovu po prebdeť noci

začína svať

A tak hľadím

Ako sa prvé záchvevy svetla

odrážajú od náhrobných kameňov cintorína

Prečo bývam práve tu?

Je to také krásne.
Človek nikdy nezabudne

Život si tu kráča ruka v ruke so smrťou

Aký je pominuteľný
Ako ľahko sa stratí

A slnko znovu ožije
Akoby nikdy nespalo

Zatiaľ čo ten, čo odíde sa už nikdy nevráti

Akoby tu nikdy nebol.

Alebo bol?

Koľko šťastia zanechal
v srdciach smútiacich?

Koľké nešťastie svojim odchodom spôsobil tým, ktorí ho nikdy nepoznali?

Nie je to náhodou paradox?

A tak tu iba sedím
Pozerám na pomalý východ slnka

Ako sa vláčne rozťahuje po cintoríne

Aj tak sú tie náhrobné kamene krásne

Nemé zrkadlá odrážajúce krásu, vzbudzujúce smútok

A či melanchóliu?
Nostalgiu?
Ja neviem

Iba viem,
že bezo mňa sa slnko zobudí

Lebo ja tu už budem sedieť
A ticho mu spievať v ústrety
Tak ako prvý deň
Aj ten roka posledný

Všetky vtáčence v okolí

Netušia o hroboch
Netušia o mne
Netušia o smútku
Netušia o smrti

A tak len blažene spievajú
Tam kde by blaho
Nemal cítiť nik

Na cintoríne.

III. veková kategória

PRÓZA

Mária Blahová, 19 rokov
Gymnázium Angely Merici Trnava

Profesor a matura

Stojím v prostriedku zborovne a s patričným pátosom prednášam rozlúčkový prejav. Prezerám si ich, v podstate naposledy, ako tam tak stoja nastúpení pozdĺž steny. Lieskovej nabieha do tváre červeň a oči sa zalievajú, Božena chvíľami vyvráti oči do stropu a klipká ostošeť, Jolana sa pyšne usmieva nad mojím prejavom a Katka po mne hádže potmehúdske úsmevy.

„Štyri bezstarostné roky sa zmenili na krásne spomienky, ale my sme zostali tá istá tichá, nespoločenská a nekomunikatívna 4.A. Obzeráme sa za včerajškom...” no dobre, za tie usmrkano-uslintané somariny, čo tu trepem sa ani nečudujem.

Viac som zaregistrovať nestíhala. A viac ma v podstate ani netrápilo. No dobre, ešte jeden. Stojí v celej svojej výške a príšernej ružovej košeli so zopnutými rukami a zvesenou hlavou.

„Dúfame, že spomienka na nás tak rýchlo nevybledne, pretože my si odnášame veľa...“

Fuj, doprednášané... s ružovou gerberou vykročím k Lieskovej v ružovom tričku (deň ružovej irónie), pretože zvyšok mojich spolužiakov sa akosi nemá k činu. Pôvodne som plánovala pri zadeľovaní získať jeho. To by bolo epické. Aj Stela mi chcela pomôcť, aby to bolo nenápadné. Pred takými ľuďmi nemôžete riskovať nič. Ale moje zmachlené spolužiačky začali s rehotom hučať, že Baša a my so Stelou sme to nechali plávať. Áno, Baša v minišatočkách s výstrihom do tramtárie a zmaľovaným ksichtom. Bolo mi ho úprimne ľúto.

Iba dúfam, že si Liesková nevšimla ako sa mi trasie paprča. No veď každý deň nedávam kvety svojej dejepisárke a ženskej hrdinke. Prísnejšiu a nebezpečnejšiu učiteľku som ešte nevidela. Pre istotu ani neotvorí ústa, žeby poďakovala alebo čo. Vtipné. Nikdy som ju nevidela rozčítenu. A oranžová gerbera putuje z mojich rúk Božene, ďalšej dejepisárke. Tá ma dokonca aj vybozkáva. Tiež riadne divný zážitok. Ale menej divný ako s Lieskovou. Božena je proste akčná. A vtipná. A chaotická.

*

Sedím na lavičke a zmučenú hlavu opieram o chladný kameň steny. Moje duchovné rozjímanie narušujú iba tiché kroky spúšťajúce sa po schodoch. Lenže oni sú súčasťou plánu. Nikde ani živej duše, všetci sú už pomaly doma, šťastní, že aspoň prešli. Iba on a ja.

„Hodíš ma domov?“ zdvihnem unavené ale šťastné oči neprítomne čumiace na dlážku školskej chodby.

„Myslím, že...“ začne zamračene a udivene, uvedomujúc si, že som ho po prvý krát oslovila „ty.“ Divné. Asi by som si to nemala dovoliť. Nuž, nemal si začínať.

„Myslím, že nemáš moc na výber.“ Natrčím pred neho ukazovák, na ktorom sa mi hompálajú kľúče.

„Ako si...?“ deň nedopovedaných viet...deň elipsy...deň trojbodiek... (ale pozitívna zmena, po ružovom dni).

„Zistila som na vlastnej koži, že všetkým na druhej strane stola je úplne jedno, čo robíš pod zeleným obrusom. Dúfam, že sa poučíš a prestaneš si odkladať tašku na zem.“

Trochu sa v nej pohrabe, až nakoniec vytiahne školské kľúče. Poberie sa k zadnému východu na parkovisko a ja pomaly cupkám za ním. Až tam mu vrátim kľúče a uvelebím sa na sedadle spolujazdca.

Moc sme toho nenahovorili. O čom sa viete baviť s Profesorom angličtiny, u ktorého ste práve zmaturovali na výbornú, začali mu svojvoľne tykať a ukradli kľúče od auta. Neviem, ako jemu, ale mne ticho nikdy nevadilo. Síce slovo „divné“ túto situáciu ani

zdáľeka nevystihovalo, nemala som potrebu rozpakov. Skrátka sa to cítilo správne. Asi aj on. Vyzeral pokojný. A možno aj spokojný. Nevieľ. Do hlavy mu nevidím. Zatiaľ mi stačila jeho blízkosť. S ním je to taký úľet. Chvíľu sa hádame: ja som konšpirátor a on mainstream. Potom sme ticho. Sem-tam na mňa úkosom pozrie, občas sa pripečeno jemu typicky usmeje. Ja sa pokúšam naladiť rádio. Ako to, že nechytá Anténu Rock?! Čo je to vlastne za človeka...

Vždy keď som si ako sopľavé prváča predstavovala maturitu, sedela som takto po nej v Sevovom aute. Hm, situácia sa nám nejako zamotáva. Ako som vlastne vymenila auto (bývalého?!) najlepšieho kamoša, za auto Profesora...?

Vtipné je, že sa mi vôbec nechce vystúpiť, keď zastane na „mojej“ zákrute.

„V podstate stelesňuješ všetko, čo mi bude na tejto škole chýbať.“ Prehovorím v motorovom vákuu. „Hádky, angľina, moje konšpirátorské čarodejnice, trieda, učítelia, prestávky...“ bez strachu mu pozerám do očí. No dobre, trochu som sa bála. Hľadí niekde mimo mňa, ale usmieva sa, tým svojím typicky divným spôsobom. Už ani neviem, či mi na to niečo povedal, alebo či vôbec niečo povedal. Bez rozpakov (dobre, fakt som sa bála...veď je to sakra profesor!) ho narýchlo objímam okolo krku a vystrelím z auta.

No...môj Profesor...predstavte si takého typického štyridsiatnika, vysokého, kostlivého, reálne nepekného. Ďalej nespoločenského, nekomunikatívneho, suchý britský humor. Napriek tomu schopný a prísny učiteľ. Lenže ja mám jednu takú zvláštnu vlastnosť. Mám rada divných ľudí.

*

„Áno?“ otvorí dvere kabinetu angľičtiny bývalá profesorka druhej polovice mojej bývalej triedy.

„Dobrý deň, pani profesorka. Mohli by ste prosím toto dať na stôľ Profesora Miklošoviča?“ vtisnem jej do ruky malú modrú knihu aj s podpisom autora a s na obale vyobrazeným majákom, ktorej titul hlása: Niečo sa musí stať.

„Ale samozrejme.“ Usmeje sa na mňa. Teší ma, že si ma evidentne pamätá, aj keď ma neučila. Musím priznať, že je to skvelý človek, ale mizerná učiteľka.

„A mohla by som vás ešte o niečo poprosiť?“ zatiahnem nsmelo. „Keby sa pýtal, nikdy som tu nebola.“ Dodám. Nie nadarmo som si vybrala čas, kedy má Profesor dvojhodinovku.

„Dobre.“ Zasmeje sa, zaželá mi veľa šťastia a potichu zavrie dvere.

Trápne pomaly a usmrkano nostalgicky sa vlečiem po chodbe školy, do ktorej sa v septembri... a vôbec... nevrátim!

BELLA

1

Opäť ide na to miesto. Chodievala tam vždy, keď chce zabudnúť na všetko, čo sa vôkol nej deje. V hlave sa jej predbiehajú všetky myšlienky, ktorým chce venovať svoj čas.

Bella kráča so sklonenou hlavou smerom hore a je čím ďalej tým bližšie k jej obľúbenému miestu. Strmý kopec jej uberá na dychu. Cíti ako sa jej každým krokom napínajú jej vyšportované lýtky. Od jej úteku od sveta ju delia len schody. Človek by si myslel, že sa tam ponáhľa a schody zdolá v rekordnom čase. Žiaľ, opak je pravdou. Slimačím tempom sa vyšplhala na vrchol. Bola zadýchaná a mala zrýchlený úder srdca. Na čele jej z vlasov vybehli malinké kvapôčky potu.

„Nádych. Výdych.“ vravela si nahlas pri vydýchavaní, ktoré robila rovnako dôkladne ako pri cvičení.

Keď sa jej dych upokojil, položila svoju kabelku na múrik a sadla si vedľa nej. Sediaca a pozerajúc sa na mesto, ktoré mala pred sebou sa v hrobovom tichu zamýšľala nad rôznymi otázkami.

„Ako dlho sa mám pretvarovať?“

„Kedy si to už niekto všimne?“

„Ako dlho ešte vydržím?“

„A čo Jonas?“ znie jej hlavou.

Jonas je jej dlhoročný kamarát, s ktorým trávi všetok svoj voľný čas. Je jediný človek, s ktorým chodievala na to miesto. Delí sa s ním o všetky svoje pocity, ktoré prežíva. Vždy mu povie ako sa cíti. Obvykle ľuďom klame, ale u Jonasa má čisté konto. Nenastal moment, kedy by mu nepovedala celú pravdu. Neusmieva sa pri ňom falošne a nepoužíva jej obľúbené slová, ktorým stále všetci uveria: „Som v pohode.“ Mnohokrát sa ho Bella touto vetou pokúšala oklamať a nepovedať mu o svojich emóciách, ale nikdy jej to nevyšlo. Jonas jej na to vždy prišiel. Vždy vedel vycítiť, kedy sa niečo deje. Pozná ju takú, aká je.

2

Málokedy chodievala Bella na múrik sama. Väčšinou jej spoločnosť spríjemňuje Jonas, pretože je jediný, kto vie o jej mieste. Ale teraz tam je bez povšimnutia a uvažuje nad sebou.

Sedí ako zvyčajne - bez pohnutia v tureckom sede a hľadá priamo pred seba, takmer bez žmurknutia. Všade je ticho. Akoby na svete neexistovalo nič iné len Bella a jej miesto.

Pozera sa na mesto, ktoré leží rovno pred jej očami. Vidí ako sa postupne rozsvetľujú svetlá v bytovkách a ako obloha mení svoje sfarbenie. Slnko je za ňou a príjemne jej zohrieva studený chrbát. V hlave ma chvíľu prázdno. Akoby sa prepla do režimu „neexistujem“ a len si vychutnávala tento moment.

Chladný vietor, ktorý zafúkal, vyrušil Bellu z jej nič nerobenia a nevnímania. Siahla po svojej kabelke, z ktorej vytiahla pohúžvaný sveter. Obliekla si ho a vrátila sa späť k uvažovaniu.

Nevedela sa na seba sústrediť. Nedokázala sa venovať otázkam, ktoré sa týkali jej pretvácky. Jej druhá tvár bola tak známa, že jej pravú tvár nepoznal takmer nikto. Ak by ste ľuďom povedali jej meno, tak vám povedia: „Ááá Bella, tak tá je stále usmievavá, plná energie. Dievča bez problémov.“ Len dvaja ľudia vedia, že je to lož. Bella sa trápi, a okrem Jonasa to nevie nikto. Dokonca ani jej rodičia. Aj pred nimi sa tvári, že je všetko v poriadku.

Nikto v jej okolí nevie, čo sa deje. Bella stráca človeka, ktorý vie o nej všetko. Opúšťa ju osoba, s ktorou všetko prežíva. S ktorou trávi všetok svoj čas. Jonas odchádza. Sťahuje sa na druhý koniec republiky. Preto je dnes na múriku sama. Jonas si už totižto balí svoje veci.

Bella sa práve zamýšľa nad ním. V hlave si dáva dokopy ich kamarátsky vzťah. Nevie, ako to bude medzi nimi ďalej. Nebude mať pri sebe už nikoho, komu sa bude môcť zveriť so svojimi radosťami či starosťami. Poznali sa tak, ako ich nikto nepoznal. Jonas jej bol ako brat, ktorého nikdy nemala. Spomína na všetky chvíle, ktoré spolu prežili a pri tom jej potichučky stekajú slzy po tvári.

Ubehli už tri mesiace do toho, čo jej to oznámil. Lenže Bella sa s tým stále nedokáže zmieriť. Znáša to veľmi ťažko. Nepripúšťa si, že Jonas zajtra odchádza. Celé tie mesiace sa snažila nemyslieť na ten deň, ktorý je už za rohom. Snažila sa uveriť, že to je len výmysel. Že Jonas si vymýšľal a ostane s ňou. Žiaľ, stalo sa to realitou. Posledné dni boli pre Bellu hotovou katastrofou. Prebdené noci preplakané do vankúša. Ranné kruhy pod opuchnutými očami zakryla make-upom a špirálou. „Taaak. A už nie je nič vidieť.“

s hrdosťou si povedala pozerajúc sa na seba v zrkadle. Ach, ako rýchlo sa stala opäť bežnou, šťastnou Bellou.

3

Jonas si postupne balí všetky veci do kartónových krabíc. Najťažšie sa mu ukladajú veci, ktoré dostal od Belly. Nemusí jej ani volať. Vie kde sa práve nachádza.

4

Bella sa práve pozrela na svoj mobil. Hodinky jej ukázali 20:17. Nemala žiadne nové správy ani neprijaté hovory, tak odložila telefón naspäť do kabelky.

Ako sa šla pozrieť opäť pred seba, všimla si ako niekto kráča hore schodmi priamo k nej. Bol ďaleko, a keďže svoje okuliare nechala doma na stolíku, postavu videla rozmazane. Sledovala ju. Bol to Jonas.

„Ahoj, Bella!“ pozdravil sa.

„Ahoj!“ potiahla nosom a nenápadne si utrela oči. „Čo tu robíš?“ otočila sa smerom k Jonasovi.

„Môžem?“ kývol hlavou ukazujúc na voľné miesto vedľa nej. Bella len prikývla. Tvárila sa, že je v pohode, ale Jonas ju poznal až príliš dobre.

„Máš už zbalené?“ prerušila to trápne ticho. Vôbec ju to nezaujímal. Najradšej by mu všetky veci vybalila, len aby ostal.

„Už áno,“ smutne pritakal. „Zajtra odchádzame skôr ako som si myslel. Tak preto...“

„Kedy?!“ prerušila ho hneď Bella.

„O pol šiestej...“ dodal sklamané.

Bella sa hrnuli slzy do očí. Pozerala smerom hore, aby prestala plakať. Vždy to zabralo. Ešte dodať nádych a výdych. A je to! Vedela, že už sa nestihnú rozlúčiť tak ako to mali naplánované. Jonas odchádza o dve hodiny skôr.

„Vedel som, že tu budeš.“ Bella bola stále ticho.

„Neodišiel by som bez rozlúčky, veď to vieš.“ Prikývla mu hlavou na znak toho, že si je toho vedomá. Nevydala zo seba ani hláska kvôli hrči v hrdle, ktorú sa snažila prehltnúť od okamihu, keď zbadala Jonasa kráčať hore schodmi.

„Bella, no taaak...“ utrel jej slzy, ktoré sa jej už nepodarilo udržať a objal ju.

Táto chvíľa bola ťažká pre oboch. Jonasovi trhalo srdce, keď videl Bellu takto. A Bella... Tak tá svoje slzy neukazuje nikde, nikdy a nikomu. Nerada plače, keď ju niekto vidí. Dokonca aj pri Jonasovi sa snaží vyhnúť slzám. Ťažko znáša, keď ju niekto vidí plakať. No teraz sú jej slzy posledné, čo jej prekáža.

Bella trpí. Slzy jej stekajú ako nezastaviteľný vodopád. Nedokáže sa s Jonasom rozlúčiť. Nepúšťa ho z objatia. Nevie, čo má ďalej robiť. Život bez Jonasa je ako nočná mora. Bella bude sama.

5

Nik z nich nemá v sebe totiž toľko síl, aby povedal zbohom.

Teória Petrov

Jar na dedine vždy prišla o trochu neskôr. Nos sa mi však potom od slnka posial pehami ako uschnutá šošovica rozsypaná na bielom papieri. Peter sa hanbil slnka. Mal šedú na korienkoch vlasov a v snoch; študoval za farára.

Môj dedo dýchal ťažko a sipľavo, počula som ho aj cez tri izby. Keď jar prišla neskôr, nadával, že mu zamrzli rajčiny – vravieval, že o rok ich už nezasadí. Keď ešte žil, býval v záhrade vzadu a babka vpredú; to aby mohla na všetko v dedine dozerať. Peter sa po ceste do kostola vždy zastavil na kus reči, chválil jej úrodu a na mňa žmurkal spoza brány, keď som náhodou bola na dvore. Chodieval hrať na organ pri omši. Mal dlhé a šikovné prsty. Zlodejské.

„A už si si nejakého koreňa naišla?“

„Žiadny mi do oka nepadol.“

„Ale isto sa obracajú za tebou. Veď aj tuto, Petrík – že sa mu líbiš. Ale že by si ho nestela.“

Cez leto som nevynechala ani jednu omšu, chodila som v sukniach a blúzke a vždy čakala pri východe až pokiaľ sa všetky babky nevyštuchali z dohľadu. Peter vyšiel von a na slnku si vyhrnul rukávy košele až po lakte, prižmúril oči a sklonil hlavu. Predlaktia mal opálené a mužské – chcela som vedieť, ako vyzerá jeho chrbát.

„Pekne si zahral.“

„Ešte by som chcel – len tebe. Môžem?“

Cez vitráže hore v kostole vrhalo poobedné slnko na jeho tvár farebné tieň. Mal modré líce a tmavoružové pery; kde sa farby stretli fialovú. Peter mi prstami ukradol všetko. Organ sa ozvenou šíril po prázdnom kostole. V priehlbínke medzi prsiami som mala farby vitráže Panny Márie a Peter mal na chrbte rozsypanú šošovicu. Moju na nose orátal a zahanbene sa vždy odvrátil od slnka. Dýchal ťažko a sipľavo, ako môj dedo. Klávesy organu pod mojou váhou zneli ako symfónia.

V jeho posteli mi dlaňami prechádzal po stehnách posiatych jemnými chlpkami. Občas za ne potiahol a ja som nohu vykopla vysoko a nechala ju dopadnúť do jeho perín. Tá scéna bola reálna, akoby vystrihnutá z ozajstného života, nie môjho ani jeho. Niekde uprostred. Zahral mi prstami na brucho a potiahol chlpek na stehne a ja som mu vyfúkala na plece súhvezdie slov.

„Toto je náboženstvo.“

„Peter...“ vzdychla som si.

„Keď som tu s tebou. Len takto... môžem?“

Leto na dedine vždy prišlo o niečo skôr. Dni boli dlhé a noci nepríjemne dusné. Všetko sa mi lepilo na pokožku. Aj Petrove spotené dlane. Schovával sa vnútri pred slnkom, ale saturované východy slnka boli najkrajšie z jeho spálne. Skladala som básne o jeho smiechu a on skladal svoje ruky do papierových lietadiel, ktoré posielal po izbe. Adresa: moje telo.

Mal doma klavír, ale nehrával často. Učil sa do školy. V septembri mu začal ročník. Do Bratislavy chodieval vlakom a hrať do kostola už neprišiel. Raz som ho šla navštíviť.

„Ešte hráš?“ Myslíš na mňa?

„Nehrám. Slúžim.“ Nemyslím.

„Chcela som ti len... babka sa pýta.“

„Nevrátim sa.“

V novembri sa na nástupišti prehánali uschnuté lístia spolu s plastovými sáčkami a pokrčenými cestovnými lístkami. Studený vzduch ma štipal v nose, zabudla som si rukavice. Peter ma vystrojil s rukami vo vreckách a mal oblečený ten čudný golier čo nosia kňazi. Dýchal ťažko, ale pod olovnatou oblohou sa nehanbil. Nedotkol sa ma. Iba keď sme kráčali, omylom mi vrazil plecom do toho môjho a vytiahol ruky z vreciek. Prsty mal stále dlhé, azda len trochu bledé. Vo vlasoch mu pribudla šedá. Myslela som na vitráže a slnko a ešte na jeho prsty.

Ďalšia jar prišla skoro. Babka nezasadila rajčiny a moje pehy ohlásili návrat. Môžem ?

Cena Literárneho informačného centra

Dominika Dubecová, 16 rokov

Gymnázium Nitra, Golianova 68

Za nevinných...

Zobudila sa, keď cítila, ako jej voda zaplavuje ústa. Křčovito stisnuté viečka sa s trhnutím otvorili a jej hlava vyletela nahor, rozrazila vodnú hladinu a do pľúc znovu začal prúdiť čerstvý vzduch. Rozkašľala sa. Nevedela, kde je, ale jediná vec, na ktorú sa

v tom momente dokázala sústrediť, bola páľčivá bolesť v hrudníku a pramienky vody, ktoré jej vytekali z úst. Trvalo to niekoľko minút, kým sa jej dýchacia sústava upokojila a bola schopná pozbierať sa natoľko, aby mohla zistiť, kde sa vlastne nachádza.

Bola tma. Neuveriteľná tma. V takej sa hádam ešte ani neocitla. Podľa zvukov naokolo ju ale automaticky napadlo, že musí byť v lese. Šušťanie trávy, húkanie sovy, občas prasknutie vetvičky – určite to bol les. A ona sedela v jazierku. Nebolo hlboké, ale dosť rozvodnené, aby sa v ňom mohla v bezvedomí utopiť. Voda bola ľadová. Dievča sa triaslo po celom tele, ale šok a zmätok zo situácie jej neumožňovali logicky uvažovať. Zostala tam, kde bola, ignorovala zimu a všetky sily, čo mala, uprela na to, aby si dokázala spomenúť, čo sa vlastne stalo. Spomienky boli roztrieštené a hmlisté, občas len kúsky, ktoré nikam nezapadali. Po chvíli sa ale začali ukladať na správne miesto. Tvorili príbeh, až sa nakoniec mozaika dokončila a dievča stuhlo tak, že na chvíľu jej až prestali trkotať zuby.

Vedela, že keby tu teraz bol, určite by ho zabila.

„Nikam nejdeš!“ Adam bol nekompromisný. Odbil ju ako malé decko a to ani nezdvihol oči od roboty.

„Kto si, aby si mi to zakazoval?“ Osopila sa na neho. Popravde, obaja veľmi dobre vedeli, kto je a čo všetko jej môže zakázať, túto skutočnosť sa ale rozhodla ignorovať. Adam na ňu pozrel pohľadom, ktorý by rozpolil diamant a ona inštinktívne cúvla.

„Som Najvyšší, keď poviem, že zostávaš, tak zostávaš. Okrem toho,“ prižmúril oči, „som tvoj priateľ. Viem, čo je pre teba najlepšie.“

„Keby si to vedel, dopraješ mi pokojný spánok.“ Ďalej si húdla svoje a založila si ruky na prsiach. Adam unavene vydýchol a na chvíľu zavrel oči.

„Nechcem, aby sa ti niečo stalo, Anna. Je to nebezpečné a ty si pre mňa príliš dôležitá.“

Milujúci pohľad, ktorým na ňu pozeral, jej zobral vietor z plachiet. Len rezignovane sklonila hlavu, čo Adam bral ako zjavný súhlas a pobožkal ju do vlasov.

„Nerob hlúposti, dobre? O týždeň som späť.“ Keď prikývla, vzal si veci a odišiel. Neprešli ešte ani dve minúty a už svoj sľub porušila.

Vojna štyroch národov trvala už vyše stopäťdesiat rokov a za ten čas sa aj vytratil pôvodný dôvod, prečo vlastne začala. Adam bol najmladší Najvyšší za celú históriu Kalinského územia, jeho postavenie bolo druhé najdôležitejšie v krajine. Viedol armádu a ako jediný mal právo radiť sa s Rashom, jasnovidcom jeho veličenstva.

Základy Kalinského územia postavili tri mocné rody, skoro božské bytosti obdarené úžasnou liečivou a ojedinelou teleportačnou mocou. Zdedili ich všetky potomkovia v priamej rodovej línii a práve ony sa stali najväčšou zbraňou vo vojne.

Anna patrila do pokrvnej línii druhého rodu. Vyhubeného rodu, ako ho všetci nazývali. Keď boli jej brat a sestra pred rokom brutálne zavraždený kráľom Belingorským, zostala posledný žijúci potomok. Svoj život nemienila zasvätiť pomste. Rozhodla sa ju len vykonať.

Nevedela, kde je. Nevedela, prečo ju sem priviedol. Mala tušiť, že niečo chystá. Myslela si, že je o krok pred ním, ale to sa mýlila. V momente, keď jej noha vkročila na jeho územie, on tam už čakal so zbraňou v ruke. Teraz stála uprostred ľadovej pláne, triasla sa zimou a cítila, že ju sleduje. Ibaže ho nevidela.

Zrazu jej niečo prudko narazilo do boku a ona vykrikla. Pevnejšie zovrela dýku, ruku jej ale dotýčny zastavil.

„Počkaj, Anna,“ Adamov hlas ju prinútil poslúchnuť. Vyzeral biedne. Nemohla skoro uveriť, čo s ním Belingorský kráľ dokázal za mesiac urobiť. Oči mal plné paniky: „Nemáme čas. Musíš vedieť... nemal som na výber.“ Dychčal.

„Zradil si vlastnú krv. Zradil si mňa,“ šplechla mu do tváre. Prudko pokrútil hlavou.

„Urobil som to pre teba. Všetko bolo naplánované. Rash mi prezradil... povedal, že ak jeden rod vyhynie, slnko spáli oblohu. Nevieť presne, čo ten starý blázon myslel ale... ty nesmieš zomrieť. Mojou povinnosťou bolo tu zostať a presvedčiť kráľa, že za jeho pozornosť nestojíš...ochrániť teba aj náš ľud...“

„Vedel si, že sa nevrátiš. Ani si sa nerozlúčil.“ Cítila ako sa jej do očí derú slzy a do hlasu vzlyky. To si nemohla dovoliť. Adam sa zatváril, akoby ho práve bodla do brucha. Otváral ústa, že niečo povie, keď sa zrazu v bolesti prehol a pritiahnutý neviditeľnou silou sa tackal dozadu. Anna vydesene vzhliadla.

Stál pred ňou sám vládca, ale čo bolo dôležitejšie, vrah jej rodiny. V hrudníku sa jej rozpumpovala surová nenávisť a dýku automaticky stisla pevnejšie. Kráľ sa zaškeril a pozrel na Adama.

„S tebou si to vybavím neskôr.“ Adama hodili o niekoľko metrov dozadu. Potom svoju plnú pozornosť venoval Anne: „Nečakal som, že posledná dedička jednej z Kalinských korún bude taká hlúpa, aby sa tu ukázala. No, evidentne som ťa precenil,“ nepríjemne sa usmial a podišiel bližšie, „aspoň mám príležitosť s tebou skoncovať. Tvoja smrť znamená prehru pre celý ľud. Počul som veštbu, čo vyslovil tvoj miláčik. Poznám inú verziu – traja sú jednota, dvaja ničota a ak jeden zostane, svet zabudne. Kalinské územie sa môže tešiť, Anna. Práve si ich všetkých pochovala.“ Nezmožila sa na slovo. Pozrela na Adama a videla, že on vie. Všetci vedeli. Prečo jej to nepovedali? „Pred

rokom si to isté urobila so súrodencami. Teraz pošleš pod zem aj svoj národ. No, minimálne ja z toho vyťažím. Mať tú česť vyradiť z hry jedného súpera... tá sa nenaskytne každý deň.“

Nasledujúce udalosti Anna poriadne nevnímala. Vedela len, že jeho egoistický úsmev a postoj boli ako spínač, praskli jej nervy a ruka s nožom jej vyletela hore, čepeľ letela priamo na kráľovu hrud'. Zastala vo vzduchu pár centimetrov pred cieľom. Dýka tam chvíľu visela, kým sa otočila o stoosemdesiat stupňov a zamierila späť – do Anninho srdca.

Zrazu tam stál Adam. A skôr ako mohla Anna niečo urobiť, nôž sa mu zabodol do chrbta. Zatackal sa, akoby ho to samého prekvapilo a pomaly sa zosunul k zemi. Anna klesla k nemu.

„Nie, nie, nie, nie, nie...“ opakovala ako modlitbu a krútila hlavou. Oči sa jej zaplnili slzami a tie dopadali na Adamovu bledú tvár. Ona plakala, on vyzeral pokojný. Vystrel ruky a chytil jej hlavu. Otvoril ústa a namáhavo cez ne pretlačil hlásky.

„Prepáč mi to.“ A skôr ako sa Anna stihla opýtať, čo presne myslí, prudko trhol. Kosti praskli. A jej bezvládne telo padlo do snehu.

Kristína Baníková, 18 rokov

Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Humenné

STAREC a počítač

Do izby sa opatrne a potichu vkradol už nemladý, starší pán. Bol strednej postavy s pivným bruchom, ale nohy mal ako struny. Jeho časť hlavy, na ktorej v minulosti boli vlasy, slúžila hlavne ako magnet na ženy, pripomínala dnes už len holú pustatinu. Preto si svoju „plešinku“ zakrýva šiltovkou. Cez pravú lícnu kosť mu prechádza hrbolátá drapľavá jazva, ktorú má z drsnej absurdnej a nezmyselnej vojny. Pracuje ako rubár (drevorubač), takže jeho ruky sú drsné a plné mozoľov.

Starec sa zapozeral na škatuľu, pri ktorej dokáže jeho vnuk tráviť väčšinu času. Ovládla ho zvedavosť, a tak zobral náradie, a snažil sa krabicu spojzduť. Skrutkovačom nečakane trafil najväčší gombík a škatuľa vydala nezvyčajný prečudesný zvuk. Starcovi sa na obrazovke objavili nevšedné, unikátne hieroglyfy. Preto skryl sa pod stoličku. Pod stoličkou vyzeral ako ryba medzi stromami. V obavách si potom sadol na stoličku a na monitore zbadal vlastnú fotku s vnukom.

Je to fotka spred troch rokov, keď prvýkrát zobral starček svojho vnuka na rybačku. Vtedy nechytily nič. Bolo zjavné, že sa im ryby vysmievajú do tváre. Pre vnuka to bol

očividne najlepší deň, aj keď dedko po náraze veľkej ryby do loďky, skončil vo vode a celá tá akcia trvala približne desať hodín.

Pri monitore bola šnúрка, na ktorej bola pripevnená neznáma vec s dvoma tlačidlami. Zdvíhal ju raz hore, raz dole, zboka aj na bok. Snažil sa chytiť signál. Čudoval sa, že jediné, čo chytil, bol krč. Stláčať tlačidlá na klávesnici, ako keby hral na klavíri. Na monitore sa objavilo veľa nebezpečných ikoniek, starca to vystrašilo, strčil do monitora a ten spadol.

Na starcov krik a na hlučný rachot, pribehol vnuk do izby. Uvidel dedka zdesene stáť pri rozbitom monitore. Nevedel, čo si skôr myslieť. Z začiatku kričať na dedka? Či zdvihnúť monitor?

Vnúčik mal len deväť rokov, no bol veľmi, veľmi inteligentný. Jeho rodičia ho viedli k tomu, aby vážil slová, ktoré vypustí z úst. Pri slovách: „Jazyk dokáže raniť viac ako ruka,“ sa jeho hnev zmiernil.

„Dedko, neublížil si si?“ Pribehol k nemu a objal ho. Starček sa konečne upokojil.

Cena JUDr. Petra Škultétyho

Bianka Janíčeková, 15 rokov

Základná škola Veľký Krtíš, Nám. A. H. Škultétyho 9

Neučte sa kráčať. Učte sa ako vstať, keď padnete

„Ak sa vám daný okamih páči, zotrvaťte v ňom, pretože čoskoro vyprchá. Ak sa vám tento okamih nepáči, upokojte sa, pretože čoskoro prejde.“ - Joe Vitale

Vždy som bola nespoločenský typ dievčaťa. Začalo to pred rokom, keď sme mali rodinné problémy, ale to je už o inom. Rada som trávila čas doma, nerada som niečo riešila a bála som sa nových vecí. Nemala som veľa kamarátov, ale bola som spokojná.

Keď som išla von, tak som si iba hovorila: „Och, Bože, čo to robím? Pane Bože, som pomätená.“ Mala som pocity úzkosti. Tieto problémy začali hneď po rodinných problémoch, ktoré boli na toľko veľké, že sa stále opakovali a stupňovali a ja som sa pokúsila o samovraždu. Často sa mi stávalo, že som sedela doma a mala som pocit,

akoby sa miestnosť zmenšovala. Na srdci som cítila tiesňavu, úzkosť, bolo mi mdlo, točila sa mi hlava a upadala som do depresíí.

Navštívila som asi piatich psychiatrov, mala desatoro liekov, volala som zakaždým na linku detskej dôvery, ale nič nepomáhalo. Stále na mňa chodili tieto pocity úzkosti a mala som chuť siahnúť po žiletke a ubližovať si. Snažila som sa, bojovala, no nič nepomáhalo.

A potom nastal zlom.

Keď máte rodinné problémy, pohádajú sa s vami vaše jediné kamarátky a všetko sa začne rútiť a zhoršovať, už vám nepomôže ani sebapoškodzovanie.

Prihlásila som sa na Facebook a iba bezdušne preťukávala stránku po stránke. Počúvala som dosť depresívne pesničky. Sem-tam mi prišla dáka fotka od mojich "kamarátok". V jednoduchosti ešte k tomu všetkému som bola aj kyberšikanovaná.

Nenávidela som svet, ale ešte väčšmi som nenávidela internet. No nemala som čo robiť. Na Facebooku som našla rôzne skupiny všetkých druhov. V tom čase som počúvala death metal, a tak som v jednej skupine našla chalana, čo ho počúval tiež.

Napísal mi. Prebiehalo to ako normálna konverzácia až sa mi začal zdôverovať o svojich problémoch. Taktiež: rodinné problémy, nemal kamarátov, ide na školu, na ktorú ho donútili rodičia a nenávidí tú školu, sebapoškodzovanie a podobne. Vtedy som si uvedomila, že presne viem, aký hnusný to je pocit, a že mu chcem pomôcť. Začala som mu od srdca písať, čo ma napadlo. Napokon sme si vymenili telefónne čísla a telefonovali. Nerátala som minúty, hodiny, dni. Jednoducho sa to dialo. Plynulo to. Ani som sa nenazdala, a keď sme dotelefonovali, bolo ráno.

Naše písanie pokračovalo niečo cez dva týždne, keď sa konečne začal usmievať, prestal so sebapoškodzovaním a konečne cítil úľavu. A to isté sa stalo mne. Moje úzkosti neboli také časté a mala som dobrý pocit. Pretože ak to trápenie zažijete raz, prežijete tú bolesť na vlastnom tele, zistíte, čo to v skutočnosti je.

Môže vám „nekonečno“ psychiatrov povedať nekonečno vecí. Môžu sa s vami rozprávať deň čo deň, ale pokiaľ oni nezažili tú bolesť, nikdy vás nepochopia a nebudú vám vedieť poradiť.

Preto som bola konečne šťastná, keď som pomohla niekomu, kto vedel, že je pochopený.

Od detstva som milovala anime. Ide o japonskú kreslenú "rozprávku". Ono to ani nie je rozprávka, je to anime. Ide o príbeh s veľmi hlbokou myšlienkou. Ľudia, ktorí pozerávajú toto anime, sa nazývajú otaku. Keďže som začala žiť skupinami na Facebooku, pridala som sa do ďalšej takejto skupiny, do skupiny otaku.

Každý deň som si písala s rôznymi ľuďmi, začala som byť otvorenejšia a komunikovať. Väčšinou sme si písali len o anime a japonských veciach, ale aj to mi stačilo. Bol to obrovský pokrok, si myslím.

Jedno ráno, keď som sa prihlásila, som našla fotku nádherného meča. Bol to ručne vyrobený meč, ktorý mal cca dva metre. Vyzeral ako z anime. Akoby ho niekto z tadiaľ vytiahol. Od anime sa taktiež vzťahuje aj cosplay. Cosplay je, keď si ušijete a vyrobíte kostým dákej postavy. A presne toto znázorňoval ten meč.

Nepozrela som sa ani na meno a podobne, okamžite som napísala komentár: Panebože! To je úžasné! Pokiaľ to nie je kúpené tak je to najúžasnejšia a najsuprovejšia vec, akú som kedy videla. Majn got!

Áno, presne takto som to napísala. V tej dobe som ešte netušila, že dievča, čo vytvorilo ten meč mi bude najlepšia kamarátka, moja sestrička. Aká to irónia.

Ako inak. Dievča sa mi ozvalo. Volala sa Miška, ale prezývali ju Misaki. Veľmi mi ďakovala. Povedala, že to nie je z anime, ale z hry. Spýtala sa ma, či hrávam hry. Zvykla som, kým som sa nebavila s mojimi "kamarátkami". Navrhla mi, či nezačnem hrať s ňou. A ja som si povedala: „Prečo nie.“

Nastal najlepší mesiac môjho života! Hranie, nekonečné skypovanie, dlhé a hlboké rozhovory. Misaki bola úžasný človek. Keď prídete prvýkrát za psychiatrom a ste na tom veľmi zle, dá vám tkz. „Pozitívne drogy“, ide o lieky, ktoré vám majú privodiť dobrú náladu. A presne takýto liek bola Misaki. Neskutočne pozitívny, hyperaktívny, ochotný, dobrosrdečný človečik s obrovským srdcom. Povedala som jej takmer všetko, čo sa mi stalo, vedela o mojich "chvíľkach", a vždy, keď mi bolo zle, zavolala mi na skype a vedela so mnou telefonovať aj celé hodiny. Bolo to pre mňa ako zázračná mastička na moju boľavú dušu. Cítila som, ako ma jej slová hrejú, ako ma jej objatia cez internet liečia. Začala som sa usmievať. Keď ma babka videla, že sa usmievam, rozplakala sa. Povedala, že sa stal zázrak. Misaki vedela aj o mojej nespoločenskej poruche. Preto, keď sme hrali tú hru, prizvala ďalších ľudí. Poviem vám, to bolo prvýkrát v mojom živote, čo som spoznala doslova úprimných a milých ľudí. Pokiaľ sa vám niekto zdá milý tým, že vám niečo milé povie, to ešte nie je milý človek. Títo ľudia? To boli anjeli! Prisahám. Boli to bytosti od Boha. Naozaj. Tu som asi spoznala pravé kamarátstvo a hodnoty človeka. Tie svine, čo sa hrajú na vaše kamarátky, nútia vás robiť to a to, doslova vás pretvárajú na niečo, čo nie ste, to nie sú kamarátky. Ale toto? Toto boli ľudia, čo sa na nič nehrajú. Títo ľudia si priznajú svoje chyby, keď sa im niečo nepáči, povedia vám to do očí, nikdy sa nehádajú a nič vám nekážu, keď je vám smutno, stačí jedno ich slovo a vy máte dobrú náladu. Bolo to ako dar od Boha. Liek na boľavú dušu.

Nastal čas, aby sme sa s Misaki stretli. Poviem vám, takto nervózna som ešte nikdy nebola. Ale bol to jeden z najkrajších okamihov v mojom živote. Keď prišiel jej autobus, okamžite sa za mnou rozbehla, začala ma objímať, dokonca ma aj pobožkala, a začala plakať.

Ten deň, bol najúžasnejším dňom v mojom živote. Vyrovnalo sa to všetkým tým

sedeniam u psychiatrov. Všetkým tabletkám. Všetkému. V ten deň som prvýkrát v živote plakala od šťastia. Ďakujem.

O týždeň na to, som od všetkých tých úžasných ľudí bola pozvaná na jednu akciu otaku. Boli tam ľudia ako ja. Prvýkrát som sa cítila, že niekam patrím. Všetci tí ľudia počúvali metal, hrali hry, pozerali anime, boli oblečení v cosplayoch a najdôležitejšie, stále sa usmievali. Misaki ma zoznámila s nekonečným množstvom ľudí. Pozvala ma na obed a ponúkla mi aj nocľah. Tu som si uvedomila, že takýmto človekom chcem byť aj ja. ŽIŤ!

Všetci tí ľudia, to prostredie, všetko! Moje srdce blesalo. Cítila som sa, akoby niekto pozbieral všetky tie úlomky, pozliepal ich extra silným lepidlom a zaslal kúzlo, aby sa už znova nerozbilo.

O mesiac, som sa rozhodla využiť svoj talent na jazyky. Poradila mi to Misaki. Pridala som sa do prekladateľskej skupiny, kde sme prekladali anime. Bolo to úžasné. Konečne som mohla využiť moje jazykové schopnosti a zlepšiť ľuďom deň. V tejto prekladateľskej skupine som spoznala ďalšiu kamarátku, Maťku. Malé, bacuľaté, roztomilé čudo čo si vždy robí srandu. Bola neskutočne vtipná. Najprv som si s ňou nechcela písať, aby som nezanedbala preklad, ale to sa nedalo. Ona si dokázala urobiť srandu aj len z pohára. Naozaj! Stále na niečo poukazovala. Robila si dokonca žarty aj sama zo seba.

Ak sa ma niekedy niekto opýta, akú najbláznivejšiu vec som kedy urobila, bude to toto. S Maťkou sme si písali iba týždeň, keď som sa jedno ráno rozhodla nasadnúť na autobus a ísť za ňou. Kým som čakala na autobus, sa mi prihovril jeden chlapík. Pýtal sa ma, kam idem a tak. Moc som mu neverila, tak som si ho začala premeriavať. Nakoniec som mu pomohla, ktorý autobus ide do Bratislavy, kde je Istropolis a zlepšila som mu deň. Nemohlo to začať lepšie. Keď som sedela v autobuse, nemala som ani poňatia, kde vystúpim, aká bude Maťka na živo, ani čo sa bude diať.

Najprv som ju nespoznala. Ale keď som počula ten smiech, vedela som o koho ide. Cestou k nej domov sme sa začali rozprávať vážnejšie. Najprv to bolo celé divné, ale akonáhle sme prišli k nej domov a potykala som si s jej maminou, vzduch bol redší a dalo sa dýchať.

Maťka mala a aj doteraz má vždy bláznivé nápady. Hneď prvý deň nášho stretnutia sa rozhodla, že ideme šiť cosplay. Kúpili sme si látky, doplnky a išli sme šiť. Naozaj, len tak z ničoho nič.

Vždy, keď som za ňou prišla, dialo sa niečo bláznivé. Varili sme, išli sme do múzea, fotili sme sa s neznámymi ľuďmi na ulici, objímali sme okoloidúcich, rozložili sme si stánok s limonádou a dávali ju ľuďom, kúpili sme jedlo pre bezdomovcov. Každý moment prežitý s Maťkou, bol prežitý naplno.

Môj život naberal obrátky. Moje úzkosti takmer úplne zmizli. Každý deň sme

telefonovali, a ak sme netelefonovali stretávali sme sa. Ja, Maťka, Misaki. Nerozlučná trojka. Samozrejme boli tam aj ďalší ľudia. Ale tieto dve osôbky mi ostanú navždy v srdiečku. V srdiečku, ktoré práve oni zahojili.

Kebyže mi pred rokom povieť, že budem šťastná, vysmiala by som vás. Ak by ste mi pred rokom povedali, že budem mať kamarátov, poslala by som vás kade ľahšie.

Od depresívneho dievčatka s poruchou osobnosti, ktorá sa pokúsila nespočetnekrát o samovraždu, som sa dostala k človeku, čo pomáha druhým, rozdáva úsmevy a žije svoj život naplno. Zažila som niekedy až neskutočné momenty v mojom živote, spoznala tých najúžasnejších ľudí. Ak by som to mala opísať, povedala by som, že som sa naučila znova chodiť. Nehovorím, že to bolo ľahké. Častokrát som padala a mala som chuť vzdať sa. Nebolo to vôbec jednoduché. Stále sa mi zvyknú vracieť záchvaty paniky, ale som tu, stojím pevne na nohách a kráčam vpred. Keď vstanem, otrasiem sa a znovu sa postavím. Kráčam životom. Niektoré dni sú lepšie, niektoré sú horšie. Niekedy zvyknem stále plakať, ale vždy sa usmejem. Od Misaki mám spísaný list päťdesiatych pozitívnych citátov, ktoré som dostala na meniny. Od Maťky mám fotoknihu, kde sme robili tie najšialenejšie veci.

A práve preto, som sa poučila. A stále sa učím. Vytváram samú seba. Deň za dňom. Učím sa chodiť krok po kroku. Učím sa padať a znova vstávať. Nikto nie sme dokonalý, ale sme nedokonalá nádherná bytosť.

Verte, že všetci ste jedineční. Možno nemáte najkrajšiu postavu, ale máte krásne srdce. Možno nie ste nadaný v škole, ale viete nádhorne kresliť. Všetko zlé je na niečo dobré. Tam, kde Boh ubral, niekde zase pridal. Nebojte sa mať sa radi. Nebojte sa, ukázať svetu, čo vo vás je.

Týmto chcem povedať všetkým ľuďom na svete, aby sa nezabudli usmievať. Ja viem, že život je ťažký. Ja viem, aké to je spadnúť do najväčšej temnoty. Ja som to zažila. Ale verte, že tam niekde v diaľke, je človek, ktorý vás bude milovať takého, aký ste. Je tam niekto, kto stojí za ten váš úsmev, za ten váš pohľad. Ten niekto vás jedného dňa objíma a ukáže vám, že svet môže byť krajšie miesto. Preto sa nebojte!

Na svete je neskutočne veľa podporných skupín, na ktoré sa môžete obrátiť. Či už na Facebooku alebo rôzne linky. Nebojte sa hovoriť o svojich problémoch. Niekto vás určite vypočuje a utrie vaše slzy.

Preto teraz narovnajte svoju hrud', výjdite do nového dňa s úsmevom na tvári a verte, že ste neprekonateľný. To vy tvoríte váš svet, váš život.

Skutočné „JA“

Predstavte si, že sa môžete znovu narodiť. Opraviť chyby, ktoré ste urobili a prežiť takzvaný "dokonalý život" a splniť si všetky vaše sny. Zajtra ráno sa zobudíte a niekto vám povie: " Vaša minulosť a všetky zlé skutky sú vymazané, môžete začať s čistým štítom! " Urobili by ste to?

Ležala som na zemi a dopadal na mňa studený vzduch. Po každom nadýchnutí som cítila, ako ma tlačí zem. Až po treťom nádychu som sa odvážila otvoriť oči. Prvé, čo ma napadlo bolo: „Kde som?“ Ostala som ležať. Nemala som chuť vstať okamžite. A v tom sa vynorila ďalšia myšlienka: „Kto som?“ Okrem toho, že som si nevedela spomenúť, kde som a ako som sa sem dostala, som si nevedela spomenúť ani na to, ako sa volám. V tom sa mi v hlave vynorila akási myšlienka. „Aha." vzdychla som. „Veď ja som sa práve narodila." Hm. Je to také zvláštne, zaujímavé. Ležím tu na chladnej zemi, neviem, kto vlastne som, ale cítim sa skvele. Poznáte taký ten pocit, keď ste nepremožiteľný? Dám vám príklad. Nasadnete na autobus a idete do neznámeho mesta, spoznáte neznámu osobu, robíte blbosti a celý deň je úžasný. Každá bunka vo vašom tele cíti, že ste dnešný deň prežili naplno, a cestou domov sa cítite jednoducho neprekonateľný, slobodný . Máte ten zvláštny pocit, že svet patrí vám. Každúčku časť vášho tela dýcha tú pozitívnu energiu, akoby ste sa znova narodili. Tak presne tak sa cítim v tomto okamihu. Až na ten detail, že som neprežila taký krásny deň. A vlastne nič neviem.

Pomaly som sa zodvihla zo zeme, oprášila som si šaty a začala spoznávať realitu. Oproti mne stála osoba so zbraňou v ruke. „Utekaj!" zakričala. „P-p-p-p-prosím?!" vykrikla som! „Utekaj!" zakričala po mne ešte raz. „Ale..." nevedela som, čo sa deje. Ešte pred chvíľou som ležala na zemi ponorená do svojich myšlienok a zrazu sa tu objaví neznáma osoba, čo po mne kričí nech utekám. „Anjel! Tam! Bež!" kričala stále hlasnejšie a ukazovala prstom na dievčinu. Stálo tam nádherne dievča s bielymi vlasmi. Vlastne, všetko na nej bolo biele. Vlasy, šaty, topánky, pleť. Ale niečo sa mi na nej nezdalo. „Eskalize." povedala. „Čo?" nechápala som. Dievča, čo pred tým po mne kričalo sa na mňa hodilo a zrazilo ma späť na zem. To anjelské dievča vystrelilo akúsi energiu, ktorá zasiahla sochu za nami a rozbila ju na milión kúsočkov. Myslela som, že mi srdce vyskočí z hrude. Dievča so zbraňou, ktorého meno stále neviem, ma schmatlo za ruku a začali sme utekať. Utiekli sme do neďalekého lesa. Všetko tam bolo krásne, čisté, a ten vzduch, ááá, niečo nádherné.

Keď sme už boli dostatočne ďaleko, sadli sme si k vysokej borovici. „Vieš kto si?" opýtalo sa ma dievča. Pokrútila som hlavou celá šokovaná v nemom úžase. „Vitaj, toto je miesto medzi smrťou a znovu narodením. Tvoje hriechy boli zmazané a môžeš začať s novým štítom. Ja som Jess. Avšak ja bojujem proti znovu

narodeniu a čistote. Ja chcem ostať v tomto svete sama sebou a nechcem sa zmeniť! Neľutujem svoju minulosť a dostala som sa sem náhodou. A tak ja a môj oddiel, bojujeme proti anjelovi, ktorého si mala možnosť vidieť." hovorila jedným nádychom. Nevieť prečo, ale vôbec som nebola šokovaná a tak som iba prikývla. „Ahoj." začala som. Nevieť ako sa jej mám predstaviť keďže neviem ani svoje meno. „Hm." povzdychla som si. „Nemusíš sa nútiť. Veľa z nás si najprv nepamätalo svoju identitu a o to ide. Máš tu žiť v mieri svoj "nový život". A keď budeš spokojná, môžeš sa znovu narodiť. Nemôžem ti toho viac povedať, pokiaľ sa nepridáš k nám. Máš na výber. Buď si s anjelom, alebo si proti nám." zavelila Jess hrdo. Nevedela som čo robiť. Ešte pred pár minútami som ležala na zemi a všetko mi prišlo dokonalé, ale teraz, teraz nastali komplikácie.

„Najlepšie bude, keď ťa nechám osamote. Keby niečo, nájdeš ma v škole." povedala, zobrala zbraň a už jej nebolo. Ostala som tam sedieť a len som pozorovala prírodu.

Bolo to niečo neskutočné. Prišlo mi to ako raj. Všade navôkol sa týčili krásne vysoké borovice. Tráva bola tmavo zelená a príjemná na dotyk. S každým nádychom ste cítili ako opúšťate svoje telo a ocitáte sa niekde, niekde.... v nebi! Bola som bosá. Mala som na sebe len, nazvime to obrovské tričko. Rozhodla som sa, že začnem utekať. Bežala som a bežala. Stále rýchlejšie a rýchlejšie. Cítila som ten čerstvý vzduch na tvári a jemný vetrik vo vlasoch. Moje bosé nohy sa dotýkali tej najjemnejšej trávy. Bolo to dokonalé. Vtom som sa ocitla na obrovskej priestrannnej lúke. Pásli sa tam kone, biele ako sneh. Ľahla som si do trávy a nechala na seba dopadať slnečné lúče. Zavrela som oči. A v tom sa to zjavilo.

Videla som dievča na vozíčku. Plakalo. Sedelo na vozíčku a neskutočne veľmi plakalo. A...nemocnica! Bola v nemocnici!

Otvorila som oči. Je to preč. Asi len dáka predstava. Znova som zavrela oči. A zasa! „Lulu!" kričal niekto. „Lulu! Prosím! To bude dobré." usúdila som, že osoba, čo plače sa volá Lulu.

Otvorila som oči.

„Lulu." zopakovala som. Nevedela som, čo to znamená. Zamierila som ku koňom. Najprv som tú čisto bielu nádheru pohladkala a potom mi dovolil nasadnúť. Tento moment nedokážem popísať, pretože to bolo niečo nádherné. Cítila som neskutočnú eufóriu a lásku. Kôň začal cválať. Najprv pomaličky a neskôr rýchlejšie. Keď cválal na plný výkon, odvážila som sa zdvihnúť hlavu a otvoriť oči. Slnko silno hrialo a vlasy mi znova viali vo vetre. Počula som štebot vtákov. Neskôr som sa odhodlala aj zdvihnúť ruky a držala som sa len nohami. „Neprekonateľná." to bolo prvé, čo ma napadlo.

Docválali sme k jazierku. Voda bola priesračne čistá a toto miesto som nazvala teda rajom. Zosadla som z koňa a znova sa mi v hlave objavili obrazy.

„Lulu! Ty to prekonáš. Síce si ostala na vozíčku, ale určite neumrieš! Ty to dáš, ja ti verím. Verím ti, pretože ťa milujem." kričal mladík v mojej predstave.

Keď som sa prebrala, ležala som... počkať! Už som nebola na tom dokonalom mieste, ale ležala som na nemocničnom lôžku. Čo sa to do pekla deje.

„Dobré ráno." povedal hlas. Už som ho hneď spoznala. Dievča z minula. Jess! „Čo sa to stalo?" opýtala som sa. „Očividne sa ti vracajú spomienky. To bude tým, že sa nevieš rozhodnúť. Si v škole, v našom bunkri. Zjavne stojíš na rázcestí, a tak ti pomôžem. Pravda je totiž taká, že si mŕtva. A toto je niečo ako raj. Ale, nie je, je to medzimiesto. Tu sa tvoja duša rozhodne, či nájde mier, alebo sa znova narodíš. Buď odčiniš svoje chyby tu alebo tam. A potom sme tu my. Voláme sa Anti-Angel skupina. Bojujeme proti anjelovi, ktorý to má rozhodnúť. Nechceme nájsť ani mier, ani sa narodiť. Chceme ovládnuť toto miesto a stretnúť sa s ním!

„S kým?" opýtala som sa.

„No predsa s ním! S Bohom!" povedala Jess, akoby som bola mentálne postihnutá. Ničomu som nerozumela, ale zároveň rozumela. Napriek všetkým udalostiam, som stále cítila mier a pokoj na duši. „Kam zmizlo to jazero a les? A vlastne! Prečo mám všetky tie divné obrazy v hlave?" mala som milión otázok, stále pokojná. „To sú tvoje spomienky. Tvoja duša v minulom živote asi nebola dostatočne silná a pamätáš si len útržky. To, čo sa ti vybavuje v pamäti je tvoja minulosť. Čo sa ti stalo, kto si bola a podobne. Anjel ti ich ukazuje. Pokiaľ chceš nájsť mier, musíš si spomenúť a zmieriť sa so sebou, s tým kým si bola a čo si robila. Alebo sa môžeš znova narodiť, môžeš si splniť všetky svoje tajné sny, zažiť dokonalý život . Alebo.... Alebo môžeš ísť mojou cestou, nechať si spomienky a byť sama sebou," vysvetľovala Jess.

O 10 minút pozdejšie ma zoznámila s ostatnými so skupiny. Boli piati! Okrem nej tam boli ešte 3 dievčatá a dvaja chalani. Dievčatá sa volali: Em, Liz a G. Chlapci zase: Brian a Leo. Všetci vyzerali veľmi odvážni a akoby si toho veľa prežili.

Keď prišiel večer, každý z nich prišiel za mnou do triedy, v ktorej som sedela a povedal mi svoj príbeh, svoj minulý život. Každý z nich si toho prežil mnoho. A nemali veľmi pekný život. Avšak stále som absolútne nechápala, prečo bojujú proti tomu, aby ten život mohli prežiť znova a s čistým štítom. Z mojich "útržkov" alebo "obrazov" som usúdila, že sa volám Lulu, mala som autonehodu a ostala som na vozíku. Mala som mať operáciu, ale niekto ma miloval a upokojoval napriek môjmu strachu a slzám. Viac toho neviem.

Nasledujúcu noc som to dosnivala.

Takže vám to zhrniem. Volám sa Lulu. S rodičmi sme išli na výlet, ale mali sme autonehodu. Bolo to preto, pretože brat sa začal hádať s otcom, a tak sme vyšli z mosta. Ako jediná som to prežila a ostala som na vozíku. Tri roky som trpela, nemohla som sa hýbať. Mala som ochrnutie celého tela a tak sa o mňa staral môj kamarát Samuel. Po troch rokoch som mala skúsiť operáciu, ale deň pred ňou ma prepadol strach, a tak som spáchala samovraždu. Ešte pred autonehodou som bola uznávaná, celosvetová maliarka. Toľko k tomu!

Prešiel týždeň. Anti-Angel skupina stále bojovala proti anjelovi, iba ja som ležala a nevedela, čo robiť. Chcem sa vrátiť na tú lúku. Zavrela som oči. Nadýchlala sa. A znova ich otvorila. Anjel! Predo mnou stál anjel! Chytili ma za ruku a utekali sme.

Dobehli sme na tú lúku, ľahla som si do trávy. Anjel ma pozoroval. „Aha!" konečne prehovoril. Myklo ma. „Vec sa má tak. Volám sa Aljaška. A mojím poslaním je pomôcť všetkým ľuďom nájsť mier. Pretože mojím mierom je, aby boli ostatní šťastní. Pomôžeš mi?"

Ostala som neskutočne zaskočená a čumela som na ňu s ústami dokorán. „Prosím?" spýtala som sa.

„Je to tak, ako hovorím," usmievala sa. „Takže ty... Nie si anjel?!" spýtala som sa celá šokovaná. „To teda nie som hlupáčik," usmiala sa a dala mi frčku do nosa. Vysvetlila mi celý príbeh. Vec sa má tak, že týmto dušiam nevie pomôcť prejsť na druhú stranu. A chce moju pomoc, pretože mi vraj dôverujú.

Po necelom týždni som ostala sama.

Jess sa konečne zmierila so svojou minulosťou opustenej matky, Em, Líž a G, si splnili svoj sen, že budú spievať a chodiť do školy a chalani, chalani si priznali, že sú homosexuáli. Všetci našli svoj mier, iba ja jediná som nevedela, čo chcem robiť.

Neviem, ako na tomto mieste plynul čas. Stále som si nepamätala celú svoju minulosť iba útržky, čo som si poskladala v tú noc. Rozhodla som sa že sa prejdem k jazeru. Znova som mala chuť utekať. Ako o život. Rýchlejšie a rýchlejšie. Nestačil mi dych. Dostala som sa k tomu vysnívanému jazeru. A pri jazere bola obrovská skala s vodopádom. Sadla som si na skalú. Zavrela oči a dýchala čerstvý vzduch. „Nádych, výdych." šepkala som a dýchala. Ten pocit... Zas bol tu!

Neviem, ako dlho som tam sedela. Možno som aj zaspala. Ale viem jediné, chcem nájsť mier. Vstala som a vyzliekla si šaty. Pomaličky som vstupovala do jazierka. Voda bola priehľadná a videla som svoje nahé telo. Bola teplá. Príjemná. Okolo môjho tela sa tvorila žltá vrstva. Bol to nádherný pocit. Začala som plávať a ponárať sa do vody. Pri prvom ponorení som videla bábätko, po druhom rodinu. Pri treťom mi začali tiecť slzy. S každým ďalším ponorením mi voda odhaľovala moju minulosť, môj minulý život. Plakala som, smiala som sa, pociťovala som všetky emócie. Bolo to ako sprcha. Predtým ste celí čierni a špinaví, ale keď sa začnete sprchovať, všetko to špinavé

razom mizne. A to sa dialo mne. Za každým ponorením sa mi objavovala moja čierna minulosť, ale razom mizla a menila sa. Autonehoda sa menila na výlet, o ktorom som už hovorila na začiatku, vozíček sa zmenil na beh a všetko zlé sa pretváralo na niečo krásne. A keď som doplávala k hladine, k druhej strane brehu, bola tam osoba. Malé dieťa. Nevinné, biele. Usmievalo sa na mňa a kývalo mi.

Keď v tom..

Anjel! Spomenula som si na dievča ... Nemôžem ju tu nechať samotnú. Nemôžem! Ale zase... Nevedela som, čo robiť.

Znova som bola stratená. Čo urobím? Netuším. A vy? Čo by ste urobili? Znova sa narodili a prežili váš nový život bez chýb s nekonečne prekrásnymi snami, ktoré vás naplnia? Alebo by ste sa zmierili s minulosťou a pomohli druhému človeku nájsť mier.

Ležala som na zemi a dopadal na mňa studený vzduch. S každým nádychom som cítila, ako ma tlačí zem. Až po treťom nádychu som sa odvážila otvoriť oči.

Keď som sa zobudila, bola som vo svojom vedeckom inštitúte. Okolo mňa bolo milión ľudí. A áno, aj spomínaný anjel. Prišla ku mne a objala ma. Všetci začali tlieškať. Zvládla som to. Vybrala som si pomoc druhým a tým som splnila misiu. Rok som testovala nové zariadenie. Ide o zariadenie, ktorým si môžete splniť vaše sny. Ale ide o to, že to odkryje všetky vaše nedostatky a chyby. Vymaže ich!

Volám sa Sarah. Mám 21 rokov a som vedkyňa. Vždy som sa chcela stať umelkyňou a pomáhať druhým ľuďom. Nájsť raj v sebe a vedieť, aké to je byť nerozhodný. Presný opak mňa. A tak tu teraz sedím ako živý dôkaz toho, že môj pokus bol úspešný. Zvládla som to.

A čo vy? Testujete môj prístroj, alebo ležíte a blúdite v myšlienkach? Čo by ste urobili vy, prijali vašu podstatu, alebo si splnili vaše sny?

AUGUST HORISLAV ŠKULTÉTY

(1819-1892)

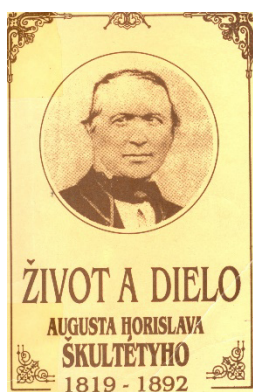
básnik, ľudovýchovný pracovník, zberateľ, vydavateľ ľudovej slovesnosti

Narodil sa 7. augusta 1819 vo Veľkom Krtíši. Študoval na lýceu v Bratislave, kde sa stal jedným z najaktívnejších spolupracovníkov Ľ. Štúra. Od roku 1841 pôsobil ako evanjelický kňaz v Tisovci, Dlhej Vsi, Rozložnej a v Kraskove. V rokoch 1862-1874 pôsobil ako profesor a spočiatku aj riaditeľ slovenského gymnázia v Revúcej.

Zomrel 21. mája 1892 v Kraskove, v náručí svojej dcéry. Jeho hrob sa nachádza na čestnom mieste – pod múrom starobylého gotického kostola v Kraskove. Jeho pôsobenie v obci a v slovenskej kultúre pripomína pamätná tabuľa, ako aj pamätník uprostred Kraskova.

V roku 1840 vyšli knižne jeho básne, písané v češtine, vyjadrujúce životné pocity nastupujúcej štúrovskej generácie. Básnické schopnosti uplatnil v ľudovýchovej práci, keď v rokoch 1847-1848 vydal 3 zošity veršovaného protialkoholického spisu **Beda a rata**. Priekopnícky charakter majú dva zborníky prózy a veršov pre deti pod názvom **Zornička** a dva zošity **Rečňovaniek**. Stali sa pre ďalší vývin v tejto oblasti určujúce a vzorové, hoci sa mu nepodarilo túto literatúru ešte zbaviť moralizovania a poučovania. Nový prístup sa však prejavil v tom, že poučenie integroval do deja poučujúceho príbehu. Rovnako závažný charakter má aj šesť zošitov **Slovenských povestí**, ktoré v rokoch 1859-1861 vydal spolu s P. Dobšínským a ktoré sa stali jedným zo základných prameňov pre štúdium našej ľudovej slovesnosti.

Pre dejiny nášho školstva sú dôležitým prameňom jeho **Pamäti slovenského ev. a. v. gymnázia a s ním spojeného učiteľského semeniska vo Veľkej Revúcej**. Napísal 14 učebníc, podľa ktorých učil slovenský jazyk a literatúru, dejiny, ale aj náboženstvo. Jeho organizátorská, výchovná, vzdelávacia, publikačná a národno-buditelská činnosť v oblasti školstva ho radí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej pedagogiky.

Zoznam škôl, ktoré sa zapojili do XXIV. ročníka Škultétyho rečňovaniek

ZŠ Bernolákovo
ZŠ Bytča, Ul. Mieru
ZŠ s MŠ Bzovík 136
ZŠ s MŠ Rudolfa Hečku Dolná Súča
ZŠ Dolný Pial
ZŠ Galanta, Sídliisko SNP
ZŠ Giraltovce, Budovateľská 164
ZŠ s MŠ Havaj 7
ZŠ Humenné, Dargovských hrdinov 19
ZŠ s MŠ Krušetnica 83
ZŠ Lovinobaňa
ZŠ Dr. Jozefa Déreera Malacky, Ul. gen. M. R. Štefánika 7
ZŠ s MŠ Martin, Hurbanova ul.
ZŠ s MŠ Modrý Kameň
ZŠ s MŠ Nenince
ZŠ Nitra, Benkova 34
ZŠ Nové Zámky, Devínska 12
ZŠ s MŠ Poprad – Matejovce, Kopernikova 1707/21
ZŠ Púchov, Mládežnícka ul.
ZŠ Š. M. Daxnera Rimavská Sobota, Clementisa 13
ZŠ Sirk
ZŠ Spišské Podhradie, Palešovo námestie 9
ZŠ Spišský Štiavnik, Slnčná 422
ZŠ Topoľčany, Jána Hollého 696/3
ZŠ s MŠ Trnava, Vančurova 38
ZŠ s MŠ Ondreja Štefku Varín, M. R. Štefánika 432
ZŠ Veľký Krtíš, Nám. A. H. Škultétyho 9
ZŠ s MŠ Vlčany 1547
ZŠ s MŠ E. A. Crnana Vysoká nad Kysucovu
ZŠ Zámutov č. 531
ZUŠ Rožňava, Jarná 14
ZUŠ J. Melkoviča Stará Ľubovňa, Okružná 9
ZUŠ Veľký Krtíš, Ul. Poľná 1
Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Humenné

Gymnázium Košice, Trebišovská 12
Gymnázium Michalovce, Ľ. Štúra 26
Gymnázium Nitra, Golianova 68
Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
Gymnázium Angely Merici Trnava, Hviezdoslavova 10
Gymnázium – Gimnázium Veľké Kapušany, Z. Fábryho 1
Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul Levice
Obchodná akadémia Topoľčany
Pedagogická a sociálna akadémia Lučenec, Komenského 12
Spojená škola Spišská Stará Ves, Štúrova 231/123
Stredná zdravotnícka škola Nitra, Farská 23
Stredná odborná škola Bánovce nad Bebravou, Farská 7
Škola pre nadané deti a Gymnázium Bratislava, Strmé sady 49

Obsah

Vyhodnotenie XXIV. ročníka celoslovenskej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečňovanky“	3
Zoznam autorov ocenených prác	4
Krišková Hana: Mamička, Otecko	6
Červená čiapočka a vlk	7
Kollárová Eva: Tajomstvá lesa	7
Lúka	9
Hrebeňárová Terézia: Sahara	10
Veľký had, Žirafa	11
Petrovčin Dávid: Výkričník, Teplé rukavičky	12
Janko Hraško	13
Hrebeňárová Terézia: Rodinné puto	13
Dávid Husz pomáha deťom ...	14
Kožiaková Nina: Ninkine rozprávky	15
Krnáčová Ema: O podkolienke, ktorá vie lietať	18
Vanko Alex: O princovi, ktorý nemal sestričku	18
Martišková Magdaléna: Laskonka, Povedz, Fyzikálna	19
Šagúl Timo: Priateľ	20
Kerpčárová Stela: Koza Jela, Spachtoš Rexo	22
Martišková Magdaléna: Strach	23
Dobošová Adriana: Anna a ja	24
Lekýrová Radoslava: Domček pre bábiky	32
Kladivíková Laura: Čerešňový príbeh	33
Martiška Adam: Rozprávky z krajiny zemiakov	34
Jančeková Katarína: V ďalšom živote, Modrina	35
Nočná lampa, 05:41	36
Zimmermannová Ľudmila: xxx, xxx	36
Ranná	37
Belicová Erika: Zastavme!	37
Nelám básne, Život	39
Blahová Mária: Profesor a matura	41
Dubovská Jana: Bella	44
Jančeková Katarína: Teória Petrov	47
Dubecová Dominika: Za nevinných...	48
Baníková Kristína: Starec a počítač	51

Janíčeková Bianka: Neučte sa kráčať. Učte sa ako vstať, keď padnete	53
Skutočné „Ja“	57
August Horislav Škultéty	62
Zoznam škôl, ktoré sa zapojili do XXIV. roč. Škultétyho rečňovaniek	63
Obsah	65

Škultétyho rečňovanky

Zborník ocenených prác

**XXIV. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe**

Zhotovila: Mgr. Danko Šagiová

Zodpovedná: Mgr. Zuzana Unzeitigová

Vydal: Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš
Banskobystrický samosprávny kraj

Počet strán: 66

Text neprešiel jazykovou úpravou

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2015

ISBN 978-80-85577-40-2

EAN 9788085577402